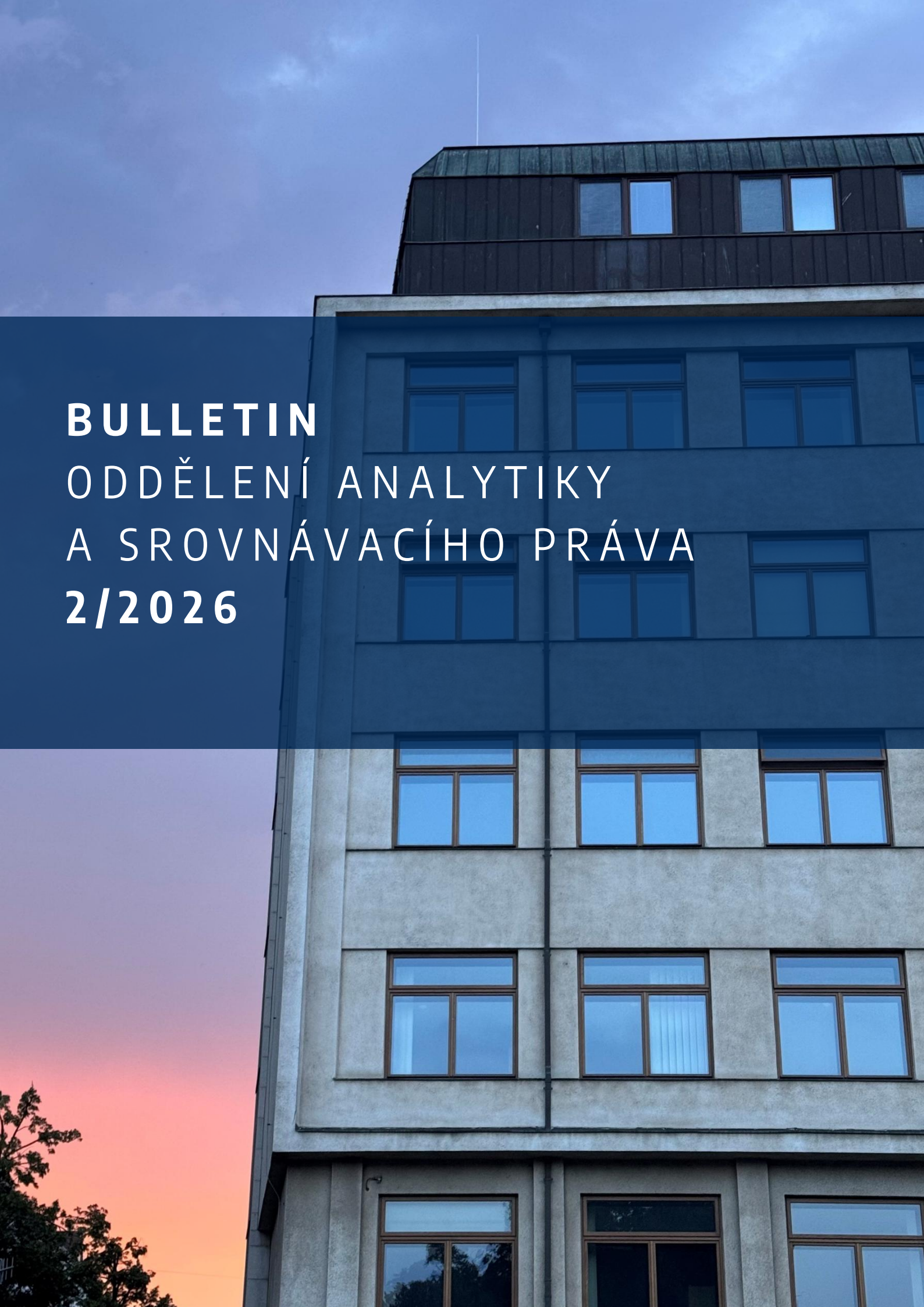


BULLETIN
ODDĚLENÍ ANALYTIKY A SROVNÁVACÍHO PRÁVA
2/2026

ÚVODNÍK



Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

oddělení analytiky a srovnávacího práva Vám pro zpříjemnění letních dnů přináší druhé letošní číslo Bulletinu. Také tentokrát v něm naleznete anotace zajímavých rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, Soudního dvora Evropské unie i vybraných evropských vrcholných soudů. Tradičně zařazujeme informace o aktuálních rozhodnutích Evropského soudu pro lidská práva proti České republice, o publikaci dalšího čísla Výběru rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva pro justiční praxi či o novém vydání mezinárodního newsletteru francouzského Kasačního soudu. Věříme, že Vám aktuální číslo nabídne zajímavý přehled nejnovějšího vývoje v evropské judikatuře.

Z nedávné rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva nás zaujal například rozsudek ve věci ***C. P. proti Španělsku***, v němž Soud posuzoval soulad nucené hospitalizace těhotné ženy s právem na respektování soukromého života podle čl. 8 Úmluvy. Zabýval se vztahem mezi právem ženy rozhodovat o okolnostech porodu a pozitivním závazkem státu chránit život a zdraví nenarozeného dítěte. Dospěl k závěru, že zásahem nedošlo k porušení čl. 8 Úmluvy. Pozornost si zaslouží rovněž rozsudek ve věci ***M. A. proti Francii***, týkající se návratu dítěte podle Haagské úmluvy. Soud vytkl francouzským soudům, že dostatečně nezohlednily nejlepší zájem dítěte ani jeho názor, a to především s odkazem na konflikt loajality. Samotná existence konfliktu loajality nemůže postačovat k vyloučení váhy názoru dítěte, pokud soudy nevysvětlí, proč by tento konflikt znemožňoval dítěti vyjádřit autentickou vůli. Uzavřel proto, že vnitrostátní soudy při rozhodování nedostály požadavkům plynoucím z čl. 8 Úmluvy, a shledal jeho porušení.

Judikatura Soudního dvora Evropské unie je v aktuálním čísle zastoupena například rozsudkem ve věci ***Zmarka***, v němž Soudní dvůr dovodil, že vnitrostátní pravidla podmiňující přiznání zákonných úroků z prodlení předchozí výzvou adresovanou spotřebiteli nejsou sama o sobě v rozporu se směrnicí o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách. V rozsudku ve věci ***Sanofi Pasteur*** pak upřesnil vztah unijní úpravy odpovědnosti za vadné výrobky k vnitrostátním režimům odpovědnosti a pravidla pro uplatňování nároků na náhradu škody.

Z rozhodovací praxe vnitrostátních soudů nás zaujalo mimo jiné rozhodnutí ***rakouského Nejvyššího soudního dvora***, který posuzoval význam reakce „To se mi líbí“ pod hanlivým komentářem na sociální síti a uzavřel, že sama o sobě zpravidla neznamená ztotožnění se s jeho obsahem. Pozornost si zaslouží rovněž rozhodnutí ***francouzského Kasačního soudu***, podle něhož si strany po skončení rozhodčího řízení nemohou v řízení před státním soudem zvolit jako rozhodné práv dle nařízení Řím I náboženské či jiné nestátní normativní systémy.

Příjemné čtení Vám přeje

redakce Bulletinu

OBSAH

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

Aktuální judikatura

C. P. proti Španělsku ... 4

E. H. proti Německu ... 7

M. A. proti Francii ... 8

Mastey proti Francii ... 11

Rozhodnutí proti České republice ... 13

Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi ... 15

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE

Aktuální judikatura

Obadal ... 17

Rugu a Aucroix ... 19

Sanofi Pasteur ... 21

Zmarka ... 24

EVROPSKÉ VRCHOLNÉ SOUDY

Aktuální judikatura

Francie ... 26

Montana, USA ... 28

Německo ... 29

Rakousko ... 31

Další novinky ve vztahu k vrcholným soudům

Mezinárodní newsletter francouzského Kasačního soudu ... 33

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

Aktuální judikatura

Rozsudek ze dne 11. 6. 2026, C. P. proti Španělsku, č. 50181/22



Nucená hospitalizace za účelem odvrácení rizik domácího porodu neporušila práva stěžovatelky

Úplné znění rozhodnutí

Evropský soud pro lidská práva posuzoval soulad nucené hospitalizace těhotné ženy s právem na respektování soukromého života dle čl. 8 Úmluvy. Soud se zabýval hranicemi mezi svobodnou volbou místa porodu a pozitivním závazkem státu chránit život a zdraví nenarozeného dítěte. V projednávané věci Soud dospěl k závěru, že zásah vnitrostátních orgánů byl zákonný, přiměřený a nezbytný v demokratické společnosti. Porušení čl. 8 Úmluvy tak neshledal.

Stěžovatelka plánovala porodit doma za pomoci registrované porodní asistentky. V pozdním stádiu těhotenství podstoupila v nemocnici za doprovodu partnera lékařskou prohlídku, při níž je lékař upozornil na rizika pro ni i plod, jelikož stěžovatelčino těhotenství přesáhlo předpokládaný termín porodu. Hodnocení stavu plodu bylo nejednoznačné a neuspokojivé. Lékař proto navrhl buď vyvolat porod, nebo alternativně pokračovat v monitorování a v případě normálních výsledků zachovat přísný dohled nad stavem plodu. Stěžovatelka s partnerem následně nemocnici opustili s tím, že se poradí s porodní asistentkou. Toho dne však již nemocnici nekontaktovali.

Následujícího dne vnitrostátní soud na základě naléhavé žádosti nemocnice odůvodněné rizikem hypoxie a nitroděložní smrti plodu po 42. týdnu těhotenství nařídil nucenou hospitalizaci stěžovatelky za účelem vyvolání porodu, bude-li to nutné. K domu stěžovatelky byla vyslána policie a sanitka a stěžovatelka nakonec i přes počáteční nevoli svolila k odjezdu do nemocnice. Přijímací vyšetření neodhalila žádný důvod k bezprostřednímu znepokojení, a proto bylo rozhodnuto vyčkat. Následujícího dne u ní spontánně začal porod, během kterého však lékař konstatoval nutnost provedení císařského řezu. Pár souhlasil a podepsal informovaný souhlas. Jejich dcera se narodila s normálními novorozeneckými indikátory.

Stěžovatelka následně před španělskými obecnými soudy a posléze i Ústavním soudem neúspěšně rozporovala zákonnost nařízené hospitalizace. Rozhodla se tak obrátit na Soud.

Ve své stížnosti mimo jiné namítala, že její nucená hospitalizace představovala porušení jejího práva na soukromý život dle č. 8 Úmluvy[1]. V této souvislosti Soud nejprve s odkazem na svou dřívější judikaturu[2] zopakoval, že podmínky, za nichž dochází k porodu, jsou nedílnou součástí soukromého života.

V projednávané věci nebylo sporu o tom, že rozhodnutí soudu o povinném převozu a hospitalizaci stěžovatelky představovalo zásah do jejích práv dle čl. 8 Úmluvy. Co se týče povahy tohoto zásahu, Soud podotkl, že domácí porody nejsou ve Španělsku zakázány, přičemž právo stěžovatelky rodit doma nebylo v rámci vnitrostátního řízení zpochybňováno. Personál nemocnice věděl s dostatečným předstihem o tom, že si přeje porodit doma, a až do dne, kdy absolvovala kontrolní vyšetření, nepodnikl žádné kroky, aby ji od domácího porodu odradil nebo zpochybnil její rozhodnutí. Jádrem případu tak bylo nařízení její nucené hospitalizace a navazující přezkum vnitrostátními soudy. Soud proto následně posuzoval, zda měl zásah oporu v zákoně, sledoval legitimní cíl a byl nezbytný v demokratické společnosti.

Ve vztahu ke kritériu zákonnosti Soud připomněl[3], že aplikované vnitrostátní právo musí být pro dotčenou osobu přístupné a jeho účinky předvídatelné. Vnitrostátní soud, který hospitalizaci nařídil, se opíral o § 29 španělského občanského zákoníku rozšiřující právní ochranu poskytovanou narozenému dítěti i na dítě dosud nenarozené. To mu umožnilo věc posoudit z hlediska § 158 odst. 6 občanského zákoníku, na jehož základě může soud vydat jakékoli rozhodnutí, které považuje za vhodné, aby nezletilého ochránil před nebezpečím. K nařízení hospitalizace přistoupil na základě lékařské zprávy, podle níž hrozilo plodu bezprostřední a vážné nebezpečí. K vyřešení střetu mezi právem stěžovatelky na soukromí a zájmem na ochraně života nenarozeného dítěte tak provedl systematický výklad vnitrostátního práva. Soud v tomto postupu neshledal svévoli ani zjevnou nepřiměřenost. Za situace, kdy lékaři indikovali bezprostřední ohrožení plodu, bylo nařízení nucené hospitalizace stěžovatelky jedním z možných a rozumně předvídatelných výkladů vnitrostátního práva. Zásah tedy splnil podmínku zákonnosti.

Soud dále nepochyboval o tom, že zásah sledoval legitimní cíl spočívající v ochraně zdraví stěžovatelky a jejího nenarozeného dítěte.

Co se týče posuzování nezbytnosti zásahu, Soud nejprve shrnul, že v oblasti zdravotní péče je státům přiznán široký prostor pro uvážení.[4] Stejně tak je tomu i v případě, že stát musí hledat rovnováhu mezi různými právy vyplývajícími z Úmluvy. V projednávané věci šlo o vyvažování mezi právem stěžovatelky na respektování jejího soukromého života (volbou rodit doma) a lékařsky prokázanými riziky pro zdraví jejího nenarozeného dítěte (i pro její vlastní).

Soud dále připomněl, že smluvní státy mají pozitivní závazek přijímat vhodná opatření k ochraně života a zdraví osob nacházejících se v jejich jurisdikci. Podle španělského práva je přitom nenarozené dítě pro všechny účely, které jsou pro něj příznivé, považováno za již narozené, a jeho život je tak chráněn. Soud dodal, že pokud by mohlo být ohroženo zdraví či život matky, nejsou neodkladné lékařské zákroky provedené za účelem záchrany života bez souhlasu pacienta nutně v rozporu s Úmluvou.

V dané věci nic nenasvědčovalo tomu, že by rozhodnutí vnitrostátních soudů byla svévolná. Nařízení hospitalizace vycházelo z informací od lékařů, kteří upozornili na vážná rizika. Poukázali mimo jiné na konkrétní okolnosti případu, jako například

---

[1] Stěžovatelka též namítala porušení čl. 5 Úmluvy, Soud však v této části stížnost posoudil jako *ratione materiae* neslučitelnou s ustanoveními Úmluvy, a tudíž jako nepřijatelnou.

[2] Viz zejména rozsudek velkého senátu ze dne 15. 11. 2016, Dubská a Krejzová proti České republice, č. 28859/11 a 28473/12, bod 162, v anglickém jazyce dostupný zde, český překlad a anotace KVZ dostupné zde.

[3] Viz mimo jiné rozsudek Dubská a Krejzová proti České republice, cit. výše, bod 167; a rozsudek velkého senátu ze dne 1. 4. 2025, Ships Waste Oil Collector B.V. a ostatní proti Nizozemsku, č. 2799/16 a 3 další, bod 152, v anglickém jazyce dostupný zde, anotace KVZ dostupná zde.

[4] Viz mimo jiné rozsudek velkého senátu ze dne 8. 4. 2021, Vavřička a ostatní proti České republice, č. 47621/13 a 5 dalších, bod 274, v anglickém jazyce dostupný zde, český překlad a anotace KVZ dostupné zde.

vyšetření z předchozího dne, která indikovala závažná a bezprostřední rizika.[5] Ze spisu rovněž nevyplývalo, že by soud, který hospitalizaci nařídil, neměl k dispozici všechny podstatné skutečnosti. Příkaz k hospitalizaci navíc nebyl udělen bez výhrad, ale omezoval se na nucenou hospitalizaci za účelem vyvolání porodu, bylo-li by to nutné.[6]

Soud se dále ztotožnil se závěry španělského Ústavního soudu, že důvody, které vnitrostátní orgány uvedly k ospravedlnění zásahu, byly relevantní a dostatečné. Vnitrostátní soud jasně vymezil účel hospitalizace spočívající v ochraně nenarozeného dítěte a s ohledem na rizika popsaná lékaři řádně posoudil i přiměřenost jejího nařízení. Dodal přitom, že ačkoli mezi matkou a jejím dítětem obecně nedochází ke střetu zájmů, určitá rozhodnutí matky ohledně místa, okolností či způsobu porodu mohou představovat zvýšené riziko pro zdraví a bezpečnost novorozenců.[7] Riziko pro matky a novorozence je přitom u domácích porodů vyšší než v případě porodů v porodnicích, které mají dostatečný personál a jsou z technického i materiálního hlediska náležitě vybaveny. I kdyby těhotenství probíhalo bez komplikací, mohou během porodu nastat neočekávané potíže vyžadující okamžitý lékařský zásah. Porodnice je schopna poskytnout veškerou nezbytnou lékařskou péči, zatímco u domácího porodu by to nebylo možné, a to ani za přítomnosti porodní asistentky. Jak přitom vnitrostátní soudy vyvodily z lékařské dokumentace, mohl být v dané věci ohrožen především život a zdraví plodu. Skutečnost, že stěžovatelka odmítla využít pomoc specialistů v odpovídajícím způsobem vybavené nemocnici, tak představovala přímé riziko pro zdraví dítěte.[8] Vzhledem k rizikům spojeným s možnými komplikacemi během porodu přikládal vnitrostátní soud oprávněně větší váhu životu a zdraví nenarozeného dítěte než právu matky svobodně si zvolit místo a způsob porodu.

Soud též neshledal důvod odchýlit se od závěru vnitrostátních soudů, že v tomto případě nebylo k dispozici žádné méně omezující opatření. Upozornil též na následný vývoj událostí, když porod nakonec vyústil v nutnost urgentního císařského řezu, s nímž stěžovatelka i její partner souhlasili. Tyto okolnosti naznačují, že původní hodnocení, podle něhož existovalo vysoké riziko pro matku i dítě, nebylo neopodstatněné. Uzavřel tak, že zásah byl v demokratické společnosti nezbytný a v poměru hlasů 6 ku 1 rozhodl, že k porušení čl. 8 Úmluvy v dané věci nedošlo.

K rozsudku je připojeno nesouhlasné stanovisko soudkyně Šimáčkové, dle níž k porušení čl. 8 Úmluvy došlo, neboť zásah postrádal jasný a předvídatelný právní základ. Soudkyně odmítla argumentaci, že by se právní pravidla chránící nejlepší zájem dítěte dala automaticky aplikovat na ochranu plodu. Ačkoli výklad práva spadá primárně do pravomoci vnitrostátních soudů, absenci jednoznačného ustanovení ve španělském právu podle ní nelze překlenout takto extenzivním a pro stěžovatelku nepředvídatelným výkladem. Zásah nebyl nezbytný ani přiměřený, neboť stát i lékaři měli k dispozici méně omezující opatření, kterými šlo dosáhnout ochrany dítěte a zároveň respektovat potřeby matky.

Rovněž poukázala na širší, negativní přesah tohoto případu v porodnictví. Kritizovala silnou tendenci medicíny i práva stavět práva a blaho žen do opozice vůči zájmům nenarozeného dítěte. Tento konflikt označila za umělý, jelikož zájmy matky a plodu se prolínají. Vytváření tohoto smyšleného střetu slouží k manipulaci s matkou a ve výsledku poškozuje ji i dítě. Pokud soudci a lékaři přebírají v tomto umělém konfliktu roli arbitrů, vystavují rodící ženy nadměrným zásahům, což může vést až k porodnickému násilí. Tento případ tak označila za znepokojivý příklad toho, jak současná společnost a právo stále nedostatečně respektují svobodnou vůli ženy a nepřikládají jejímu (ne)souhlasu patřičnou váhu.

Anna Čermáková

[5] Opačně tomu bylo v rozsudku ze dne 11. 12. 2014, Hanzelkovi proti České republice, č. 43643/10, v anglickém jazyce dostupný zde, český překlad a anotace KVZ dostupné zde.
[6] Opačně tomu bylo v rozsudku velkého senátu ze dne 17. 9. 2024, Pindo Mulla proti Španělsku, č. 55573/19, v anglickém jazyce dostupný zde; překlad s komentářem publikované ve Výběru dostupné zde.
[7] Viz rozsudek Dubská a Krejzová proti České republice, cit. výše, bod 185.
[8] Opačně tomu bylo v rozsudku Pindo Mulla proti Španělsku, cit. výše.

Rozsudek ze dne 21. 4. 2026, E. H. proti Německu, č. 25914/21



Nárok na soukromý rozhovor nezletilého s rodičem před policejním výslechem v kontextu práva na spravedlivý proces

Úplné znění rozhodnutí

Evropský soud pro lidská práva se zabýval stížností nezletilého odsouzeného za vraždu, který namítal porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, spočívající v tom, že jeho odsouzení bylo částečně založeno na doznání učiněném při policejním výslechu, aniž by mu byla poskytnuta možnost předchozího soukromého rozhovoru s matkou. Soud dospěl k závěru, že k porušení Úmluvy nedošlo, neboť vnitrostátní orgány učinily veškeré rozumné kroky k tomu, aby si byl stěžovatel svých práv i důsledků svého jednání vědom.

Stěžovatel, v době spáchání skutku patnáctiletý, byl podezřelý z vraždy svého o rok mladšího spolužáka. Policie jej několik dnů po činu zadržela v bytě, kde žil se svou matkou. Při zásahu byl stěžovatel poučen o svém právu nevypovídat, o právu na obhajobu a o právu matky, aby byla přítomna jeho výslechu. Matka byla současně informována o podezření vůči jejímu synu, svých procesních právech a možnosti účastnit se výslechu. Stěžovatel uvedl, že si přeje vypovídat bez přítomnosti matky, a ta jeho přání respektovala. Před zahájením výslechu byl pak stěžovatel znovu poučen, potvrdil, že poučení rozuměl, a následně se k činu přiznal. Po výslechu měli stěžovatel a jeho matka možnost krátkého rozhovoru za přítomnosti policisty.

V trestním řízení před německými soudy obhájci stěžovatele namítali nepřípustnost jeho doznání jako důkazu, neboť stěžovatel podle jejich názoru neobdržel možnost soukromého rozhovoru s matkou a nebyl o takovém právu ani poučen. Argumentovali, že právo na rozhovor v soukromí s rodičem je zásadním předpokladem pro efektivní uplatnění práv obhajoby nezletilých. Vnitrostátní soud tuto námitku nepřijal a shledal, že stěžovatel byl o svých právech dostatečně poučen a rozhodl se vypovídat dobrovolně. Doznání tak bylo použito jako důkaz a stěžovatel byl za spáchaný trestný čin odsouzen k trestu odnětí svobody v délce devíti let. S opravnými prostředky stěžovatel neuspěl, a to ani před Spolkovým soudním dvorem a Spolkovým ústavním soudem. Ty jeho návrhům nevyhověly a otázku existence práva na soukromý rozhovor s rodičem ponechaly otevřenou, případně ji nepovažovaly za rozhodující.

Před Soudem stěžovatel namítal porušení svého práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a to právě s odkazem na tvrzené právo na soukromou konzultaci s rodičem před jeho výslechem.

Soud v prvé řadě připomněl, že v případě nezletilých musí být trestní řízení vedeno tak, aby respektovalo jejich věk, vyspělost a zranitelnost, a aby byli schopni porozumět povaze řízení a mohli se jej účinně účastnit. Vnitrostátní orgány musí přijmout opatření, jež zajistí, že nezletilý bude chápat svá procesní práva, zejména právo nevypovídat a právo na právní pomoc, a že případné vzdání se těchto práv bude moci být učiněno informovaně.

V kontextu projednávané věci Soud zejména konstatoval, že stěžovatel byl o svých právech opakovaně a srozumitelně poučen – včetně práva na obhájce a práva nevypovídat – a potvrdil, že poučením rozuměl. Policie současně přizpůsobila komunikaci se stěžovatelem jeho věku a úrovni jeho vyspělosti a výslech byl veden policistou, který měl zkušenosti s jednáním s nezletilými. Rovněž matka stěžovatele byla o svých právech poučena a měla možnost být výslechu přítomna – stěžovatel tuto možnost odmítl, ale svůj postoj mohl kdykoliv změnit.

Soud dále poznamenal, že německé právo rodičům či zákonným zástupcům přiznává právo účastnit se trestního řízení a vyšetřovacích úkonů vedených proti nezletilému, otázka existence samostatného práva na důvěrnou konzultaci mezi nezletilým obviněným a jeho rodičem před výslechem však nebyla v judikatuře německého Spolkového soudního dvora dosud jednoznačně vyřešena a byla uznávána pouze některými nižšími soudy. Současně poukázal na to, že německý Spolkový soudní dvůr ve věci stěžovatele uvedl, že ani případné porušení takového práva by samo o sobě nevedlo automaticky k vyloučení získaného důkazu. Dospěl totiž k závěru, že v projednávané věci nebyly dány okolnosti, které by odůvodňovaly nepoužitelnost doznání, a že zranitelnost stěžovatele i rodičovská práva jeho matky byla dostatečně zohledněna. Soud současně zdůraznil, že stěžovatel netvrdil, že by byl ke svému doznání jakkoliv donucen.

Zejména s ohledem na uvedené skutečnosti Soud dospěl k závěru, že vnitrostátní orgány učinily veškeré rozumné kroky k tomu, aby byl stěžovatel o svých právech plně informován a mohl důsledky svého jednání posoudit. Absence soukromého rozhovoru s matkou proto sama o sobě nevedla k tomu, že by řízení bylo nespravedlivé. K porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy proto nedošlo.

Jan Bena

Rozsudek ze dne 19. 3. 2026, M. A. proti Francii, č. 34324/24



Náležité posouzení názoru dítěte v kontextu tvrzeného vážného nebezpečí v řízení o návratu podle Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí

Úplné znění rozhodnutí

Evropský soud pro lidská práva posuzoval, zda francouzské soudy v řízení o návratu dítěte do Tuniska podle Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí[9] *(dále jen „Haagská úmluva“) dostatečně přezkoumaly tvrzení o vážném nebezpečí pro dítě, jeho nejlepší zájem a jeho opakovaně vyjádřený nesouhlas s návratem, když nezpochybnily jeho věk ani vyspělost, avšak jeho přání odmítly především s odkazem na konflikt loajality. Soud dospěl k závěru, že vnitrostátní soudy se náležitě nevypořádaly s konkrétními důvody odmítavého postoje dítěte, s odbornými podklady ani se stanovisky*

[9] Haagská úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí ze dne 25. října 1980, v anglické verzi dostupná zde.

státního zastupitelství, které návrat nepodporovalo. Podle Soudu samotná existence konfliktu loajality nemůže postačovat k vyloučení váhy názoru dítěte, pokud soudy nevysvětlí, proč by tento konflikt znemožňoval dítěti vyjádřit autentickou vůli.

Stěžovatelce se v roce 2012 narodila v manželství dcera. Po rozchodu rodičů v roce 2015 svěřil tuniský soud dítě do péče matky a upravil jeho styk s otcem. Rozvod rodičů byl soudem potvrzen teprve v roce 2022. V dubnu 2023 požádal otec tuniský soud o rozšíření styku s dcerou. Koncem téhož roku oznámila dětská psychiatrička, ke které dcera docházela kvůli úzkostem a nespavosti, orgánu ochrany dítěte, že se jí dítě svěřilo se svými obavami ze styku s otcem. Mimo jiné uvedla, že ji měl otec vystavit videím a fotkám se sexuálním obsahem. V únoru 2024 se stěžovatelka s dcerou přestěhovala do Francie. Bezprostředně poté v březnu 2024 zažaloval otec stěžovatelku u tuniských soudů pro mezinárodní únos dítěte a současně inicioval v dubnu 2024 řízení o navrácení dcery do Tuniska u francouzských soudů. Koncem března 2024 rozhodl tuniský soud prvního stupně o rozšíření styku dcery s otcem, proti čemuž podala stěžovatelka odvolání (to bylo v době zahájení řízení před Soudem stále projednáváno).

Francouzský soud prvního stupně nařídil v červnu 2024 okamžitý návrat dítěte do Tuniska, když prohlásil jeho přemístění stěžovatelkou za protiprávní a současně uvedl, že nebyla prokázána existence vážného nebezpečí pro dítě ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. b) Haagské úmluvy. Před vynesením rozsudku byla dcera řádně vyslechnuta soudcem pro rodinné záležitosti za přítomnosti právního zástupce. Ke svému případnému návratu se vyjádřila odmítavě; mezi důvody uvedla opakované ponižování, výhružky, křik, narušení soukromí i vystavení pornografickému materiálu ze strany otce. Také státní zástupce se vyslovil proti návratu dítěte. Prvostupňový soud však nesouhlas dítěte nepovažoval za dostačující důvod k odmítnutí návratu.

Stěžovatelka podala proti rozhodnutí o navrácení dítěte odvolání. Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v říjnu 2024 potvrdil. Připustil sice, že dítě, které setrvalo na svém dřívějším vyjádření, návrat do Tuniska odmítá, zdůraznil však existenci konfliktu loajality a uzavřel, že názor dítěte sám o sobě neodůvodňuje odmítnutí návratu. V listopadu 2024 podala stěžovatelka kasační stížnost, kterou Kasační soud v červenci 2025 odmítl jako opožděnou.[10] Spolu s kasační stížností adresovala stěžovatelka žádost Soudu o vydání předběžného opatření podle čl. 39 jednacího řádu,[11] které Soud následující den vyhověl a následně začátkem prosince na základě opětovného přezkoumání žádosti rozhodl o prodloužení trvání předběžného opatření.

Den po podání kasační stížnosti a návrhu k Soudu na vydání předběžného opatření proběhl za přítomnosti policejního orgánů a státního zástupce pokus o výkon rozhodnutí o návratu dítěte. Dítě bylo znovu vyslechnuto, přičemž opět jednoznačně odmítlo odjezd s otcem do Tuniska. Státní zastupitelství od nuceného předání upustilo a předalo dceru zpět matce.

V řízení před Soudem stěžovatelka namítala porušení svého práva na respektování rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Poukázala zejména na to, že francouzské soudy nevyhodnotily dostatečně skutečnosti způsobilé odůvodnit výjimku z návratu. Francouzská vláda uplatnila námitku nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků s poukazem na to, že kasační stížnost byla podána opožděně. Soud shledal, že námitka nevyčerpání prostředků je úzce spjata s podstatou stížnosti, a navíc, že kasační stížnost nepředstavovala v poměrech dané věci účinný prostředek nápravy, neboť obvyklá délka kasačního řízení neumožňovala včasné posouzení nejlepšího zájmu dítěte. Z těchto důvodů ji spojil s posouzením věci samé. Přestože stěžovatelka podala stížnost pouze svým jménem, zabýval se Soud též otázkou hodnocení nejlepšího zájmu dítěte v návratovém řízení.

[10] Není bez zajímavosti, že původní znění rozsudku odvolacího soudu obsahovalo vadné poučení týkající se lhůty pro podání kasační stížnosti. Lhůta byla v poučení soudu původně stanovena jako dvouměsíční, teprve později vydaný opravný rozsudek stanovil lhůtu v délce patnácti dnů.

[11] Jednací řád Evropského soudu pro lidská práva, v českém jazyce dostupný zde.

V projednávané věci považoval Soud za rozhodující, zda vnitrostátní orgány nastolily spravedlivou rovnováhu mezi zájmy dítěte, zájmy rodičů a veřejného pořádku. Nejlepšímu zájmu dítěte přitom musí být přiznána největší váha.[12] Uznal, že zásah francouzských soudů do práva stěžovatelky na rodinný život disponoval zákonným základem a že soudy jednaly ve věci relativně rychle, neboť řízení proběhlo v období kratším než jeden rok od přemístění dítěte. Současně však upozornil, že vnitrostátní orgány nebyly v otázce nařízení návratu jednotné. Státní zastupitelství se opakovaně vyslovilo proti nařízení návratu, a to právě s ohledem na stanovisko dítěte, jeho tvrzení ohledně chování otce a předložená odborná stanoviska.

Pokud jde o námitku existence vážného nebezpečí podle čl. 13 odst. 1 písm. b) Haagské úmluvy, Soud poukázal na to, že francouzské soudy měly provést pečlivé ověření a vyhodnocení konkrétních indicií, které by existenci vážného nebezpečí buďto s jistotou potvrdilo, nebo přesvědčivě vyloučilo.[13] Odvolací soud však své závěry založil převážně na hodnocení chování stěžovatelky, aniž by se dostatečně vypořádal s podstatou námitek týkajících se nejlepšího zájmu dítěte. Odvolací soud sice podrobně shrnul veškeré důkazy, neprovedl však jejich vyvážené hodnocení ve světle čl. 8 Úmluvy. Nejenže se nevypořádal přesvědčivě s důvody obsaženými v konzistentních výpovědích dítěte ve věku okolo 12 let, nevyhodnotil dostatečně ani konzistentně odmítavý postoj státního zastupitelství, podpořený stanoviskem odborníků – zejména lékařskými zprávami dětské psychiatričky, kterou dítě dlouhodobě navštěvovalo. Soud shledal, že odvolací soud při posuzování existence a závažnosti rizika pochybil.

Soud dále posuzoval, jakým způsobem francouzské soudy zohlednily názor dítěte, které návrat do Tuniska při opakovaných slyšeních systematicky odmítalo. Soudy nezpochybnily, že vzhledem k věku a vyspělosti dítěte bylo třeba jeho názor zohlednit. S odkazem na tvrzený konflikt loajality ale nepřiznaly jeho vůli rozhodující význam. Podle Soudu však pouhý odkaz na předpokládaný konflikt loajality nepostačoval. Vnitrostátní soudy měly vysvětlit, proč by tento konflikt měl bránit dítěti ve vyjádření informovaného názoru na návrat do Tuniska. Jestliže dítě opakovaně uvádělo konkrétní důvody svého odmítavého postoje, které zároveň souvisely s tvrzeným vážným nebezpečím, bylo nutné jeho stanovisko skutečně vyhodnotit, nikoli pouze formálně zaznamenat.

Soud proto uzavřel, že v řízení před francouzskými soudy nebyl dostatečně zohledněn nejlepší zájem dítěte, jeho právo být slyšeno a účastnit se řízení, které se jej týkalo, ani povinnost vnitrostátních orgánů přihlédnout k jeho názoru. Z těchto důvodů Soud konstatoval porušení čl. 8 Úmluvy. Soud zároveň rozhodl, že předběžné opatření podle čl. 39 jednacího řádu zůstane v platnosti do nabytí právní moci rozsudku nebo do dalšího rozhodnutí Soudu.

Soudkyně Elósegui ve svém souhlasném stanovisku zdůraznila, že dítě již bylo ve věku, kdy mohlo být jeho stanovisko považováno za relevantní, a že jeho odmítavý postoj byl opakovaný, konkrétně formulovaný a podpořený odbornými posudky. V tomto ohledu soudkyně poukázala na rozdíl mezi pouhým „slyšením“ dítěte a skutečným „naslouchánímˇ, tedy věcným vyhodnocením a zohledněním jeho vysloveného názoru.

Alena Grüter

[12] Rozsudek velkého senátu ze dne 26. 11. 2013, X. proti Lotyšsku, č. 27853/09, body 92–108, dostupný v anglickém jazyce zde; rozsudek ze dne 1. 2. 2018, M. K. proti Řecku, č. 51312/16, bod 74, dostupný ve francouzském jazyce zde.
[13] Srov. rozsudek ze dne 10. 7. 2012, B. proti Belgii, č. 4320/11, body 70–72, dostupný ve francouzském jazyce zde.

Rozsudek ze dne 30. 4. 2026, Mastey proti Francii, č. 30049/23



Omezení práva obžalovaného na osobní účast na soudním jednání v případě rušivého a urážlivého chování

Úplné znění rozhodnutí

Evropský soud pro lidská práva posuzoval případ stěžovatele, který namítal, že jeho právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno tím, že byl pro nevhodné chování vykázán z jednací síně odvolacího soudu a nemohl se osobně účastnit dalšího průběhu trestního řízení, ve kterém vystupoval jako obžalovaný. Soud zkoumal, zda bylo jeho vyloučení z jednání slučitelné s požadavky na spravedlivý proces a zda se vnitrostátní soudy dostatečně vypořádaly s jeho námitkami. Dospěl k závěru, že stěžovatel svým opakovaným rušivým a urážlivým chováním vědomě zavdal důvod ke svému vykázání, přičemž byl po celou dobu zastoupen obhájkyní, která mohla hájit jeho zájmy. Řízení jako celek proto splňovalo požadavky spravedlivého procesu a k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy nedošlo.

Stěžovatel byl na základě rozsudku soudu prvního stupně uznán vinným z trestných činů souvisejících s nedovoleným dovozem, držením a užíváním omamných látek a odsouzen k trestu odnětí svobody. Proti rozsudku podal odvolání. V průběhu jednání před odvolacím soudem opakovaně přerušoval průběh řízení, vykřikoval, urážel předsedkyni senátu a navzdory opakovaným výzvám své chování nezměnil. Předsedkyně senátu proto rozhodla o jeho vykázání z jednací síně, načež byl z důvodu pokračujícího nevhodného chování eskortou převezen zpět do věznice. Jeho obhájkyně však zůstala jednání přítomna, uplatnila obhajobu stěžovatele a přednesla závěrečnou řeč. Odvolací soud následně částečně změnil právní kvalifikaci skutku, avšak uložený trest potvrdil. Francouzský Kasační soud poté zamítl dovolání, v němž stěžovatel namítal, že jeho vykázáním z jednací síně a nemožností účastnit se dalšího průběhu jednání bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces.

Stěžovatel před Soudem namítal, že francouzský Kasační soud dostatečně nereagoval na jeho námitku založenou na porušení práva na spravedlivý proces, když se omezil na výklad vnitrostátní právní úpravy a nevypořádal se s jeho argumentací založenou na čl. 6 odst. 1 Úmluvy a judikatuře Soudu týkající se práva obviněného účastnit se řízení vedeného proti němu. Stěžovatel dále tvrdil, že v důsledku svého vykázání z jednací síně byl zbaven možnosti osobně se účastnit odvolacího jednání, čímž podle jeho názoru došlo k porušení práva na spravedlivý proces zaručeného čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Tvrdil, že před svým vykázáním nebyl dostatečně upozorněn na potenciální následky svého chování, a nemohl se tudíž platně vzdát práva účastnit se projednání své věci. Současně poukazoval na své psychiatrické onemocnění, které podle něj mělo být při posuzování jeho jednání zohledněno. Dále namítal, že mu v důsledku vykázání nebylo umožněno vyjádřit se k projednávaným skutečnostem ani sledovat průběh jednání.

Soud se nejprve zabýval stěžovatelovým tvrzením, že francouzský Kasační soud dostatečně nereagoval na stěžovatelovy námitky týkající se porušení práva na spravedlivý proces. Připomněl, že právo na spravedlivý proces zahrnuje povinnost soudů

svá rozhodnutí řádně odůvodnit, přičemž nejsou povinny odpovídat na každý argument účastníků, ale musí se vypořádat s jejich podstatnými námitkami, zejména pokud se týkají práv zaručených Úmluvou.[14]

Soud dospěl k závěru, že francouzský Kasační soud dostatečně odpověděl na námitku obsaženou v dovolání, která směřovala proti nevrácení stěžovatele do jednací síně po skončení jednání. Pozdější argumentace týkající se samotných podmínek jeho vykázání představovala odlišný okruh námitek, přičemž Soudu nepříslušelo posuzovat jejich přípustnost podle vnitrostátního práva. Skutečnost, že Kasační soud výslovně neodkázal na čl. 6 Úmluvy, sama o sobě podle přesvědčení Soudu neznamenala, že se stěžovatelovou argumentací nezabýval.

Ve vztahu k námitce, že vykázáním stěžovatele z jednací síně bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, Soud připomněl, že osobní účast obviněného na soudním jednání představuje jednu ze základních záruk spravedlivého procesu, neboť mu umožňuje být vyslechnut a aktivně se podílet na své obhajobě. Současně však zdůraznil, že soud není povinen tolerovat chování narušující řádný průběh jednání a že zachování důstojnosti, pořádku a autority soudu je nezbytnou podmínkou řádného výkonu spravedlnosti. Upozornil rovněž, že obviněný se může svého práva účastnit se jednání vzdát i konkludentně, pokud je takové vzdání se jednoznačné a pokud si mohl rozumně uvědomovat potenciální následky svého jednání.[15]

Při posouzení projednávané věci Soud přihlédl k tomu, že stěžovatel opakovaně přerušoval jednání, nereagoval na výzvy předsedkyně senátu, pronášel vůči ní hrubě urážlivé výroky a ve svém jednání pokračoval i po vykázání z jednací síně. Ačkoli z protokolu nebylo možné zjistit, zda byl výslovně upozorněn na možnost svého vykázání, Soud dovodil, že vzhledem k opakovaným napomenutím i předchozím zkušenostem s trestním řízením musel být schopen předvídat potenciální následky svého chování. Současně přihlédl k tomu, že vnitrostátní soudy se podrobně zabývaly otázkou vlivu duševních poruch stěžovatele na jeho chování a schopnost účastnit se řízení. Odvolací soud posoudil návrh na vypracování psychiatrického posudku, který podala obhájkyně stěžovatele, a s odkazem na absenci relevantních poruch v době spáchání skutků i na následně poskytovanou zdravotní péči jej odůvodněně zamítl. Soud v této souvislosti zdůraznil, že vnitrostátní soudy jsou v lepším postavení k tomu, aby posoudily, zda zdravotní stav stěžovatele mohl ovlivnit jeho schopnost činit procesní úkony, a neshledal důvod jejich závěry zpochybňovat. Dále vzal v úvahu, že stěžovatel byl po celou dobu řízení zastoupen obhájkyní, která mohla nadále hájit jeho zájmy a proti jeho vykázání nijak nebrojila. Soud proto dospěl k závěru, že stěžovatel svým jednáním vědomě zavdal důvod ke svému vykázání a že tímto vykázáním nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Vzhledem k výše uvedenému Soud závěrem konstatoval, že francouzský Kasační soud dostatečně odůvodnil své rozhodnutí a že vykázání stěžovatele z jednací síně za okolností projednávané věci nepředstavovalo nepřiměřený zásah do jeho práva na spravedlivý proces. Posuzované řízení jako celek proto splňovalo požadavky čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a Soud tudíž neshledal jeho porušení.

Barbora Kejvalová

[14] Rozsudek ze dne 28. 7. 2007, Wagner a J. M. W. L. proti Lucembursku, č. 76240/01, dostupný v anglickém jazyce zde; a rozhodnutí ze dne 10. 5. 2012, Magnin proti Francii, č. 26219/08, dostupné ve francouzském jazyce zde.
[15] Rozsudek ze dne 11. 12. 2025, Nejjar proti Švýcarsku, č. 9087/18, dostupný ve francouzském jazyce zde.

Rozhodnutí proti České republice



Rádi bychom vás opět upozornili na nedávná rozhodnutí Soudu ve věcech týkajících se České republiky. Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva průběžně zpracovává anotace vybraných rozhodnutí Soudu a případně zajišťuje také jejich překlad. Tyto materiály jsou veřejně dostupné na internetových stránkách Mezi-soudy[16]. Anotace v databázi jsou zpracovány kanceláří vládního zmocněnce ve spolupráci s oddělením analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu a s analytickými útvary Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu a Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. Níže přinášíme přehled rozhodnutí proti České republice z poslední doby.

V ***rozhodnutí ze dne 18. 3. 2026, Münster proti České republice, č. 17290/2*****,** Soud odmítl stížnost jako zjevně neopodstatněnou. Stěžovatel namítal, že české orgány dostatečně nezajistily výkon jeho práva na styk s nezletilým synem, a došlo tak k porušení jeho práva na rodinný život a na účinný prostředek nápravy. Soud však konstatoval, že vnitrostátní orgány přijaly všechna opatření, která od nich bylo možné v dané situaci rozumně očekávat, a náležitě zohlednily názor dítěte, jeho vztah k otci i jeho psychický stav. Zdůraznil přitom, že povinnost státu podporovat kontakt dítěte s rodičem je povinností náležitého postupu, nikoli konkrétního výsledku, a že donucovací opatření by v tomto případě nebyla v nejlepším zájmu dítěte.

Také následující věc se týkala rodinných vztahů a rodičovských práv, avšak s opačným výsledkem. V ***rozsudku ze dne 9. 4. 2026, Novák proti České republice, č. 6656/24***, Soud shledal porušení čl. 8 Úmluvy, který chrání právo na respektování rodinného života. Případ se týkal otce dvou nezletilých dcer, jejichž matka se bez jeho souhlasu přestěhovala s dětmi do vzdáleného města, čímž fakticky znemožnila výkon střídavé péče. Soud vytkl českým soudům, že na vzniklou situaci nereagovaly dostatečně rychle a účinně a umožnily, aby se protiprávní stav upevnil. Zdůraznil přitom, že následná adaptace dětí v novém prostředí nemůže sloužit jako hlavní důvod pro potvrzení důsledků protiprávního jednání jednoho z rodičů.

Další rozhodnutí se pak týkalo postupu orgánů činných v trestním řízení při prověřování možného předsudečného násilí. Jedná se konkrétně o ***rozhodnutí ze dne 30. 4. 2026, Čegan a Babaieva proti České republice, č. 30272/25***, ve kterém Soud odmítl stížnost jako nepřijatelnou, když neshledal pochybení při vyšetřování fyzického napadení stěžovatelů během demonstrace proti ruské agresi na Ukrajině. Stěžovatelé namítali, že české orgány dostatečně neprověřily možný předsudečný motiv útoku. Soud však dospěl k závěru, že policie, státní zastupitelství i Ústavní soud se touto otázkou řádně zabývaly, provedly potřebné důkazy a své závěry přesvědčivě odůvodnily. Připomněl přitom, že právo na účinné vyšetřování zaručuje náležitý postup orgánů, nikoli konkrétní výsledek vyšetřování.

K ochraně soukromého a rodinného života se Soud následně vrátil v ***rozhodnutí ze dne 13. 5. 2026, P.S.D. proti České republice, č. 19260/24***. Stížnost ohledně práva dítěte znát svůj biologický původ, prohlásil za nepřijatelnou. Případ se týkal dítěte narozeného v manželství, k jehož otcovství se později přihlásil muž žijící v USA. Ten se domáhal určení otcovství,

[16] Dostupné zde.

provedení testu DNA a možnosti navázat s dítětem kontakt. Vnitrostátní soudy návrh a provedení testu DNA zamítly. Na Soud se pak obrátil kolizní opatrovník dítěte, který namítal, že došlo k porušení práva dítěte znát svůj biologický původ. Soud připustil, že otázky rodičovství a biologické identity spadají pod ochranu čl. 8 Úmluvy, zároveň však zdůraznil přednost nejlepšího zájmu dítěte. Shledal, že české soudy pečlivě posoudily všechny relevantní okolnosti a dostatečně odůvodnily svůj závěr, že v dané době není vhodné zpochybňovat stávající rodinné vazby dítěte vyrůstajícího ve stabilním rodinném prostředí.

Otázku ochrany svobody projevu a postavení novinářů při informování o otázkách veřejného zájmu řešil Soud v ***rozsudku ze dne 28. 5. 2026, Tožičková proti České republice, č. 21512/23***, který se týkal zadržení novinářky během ekologické demonstrace u lomu Vršany. Soud jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení práva na svobodu projevu podle čl. 10 Úmluvy. Vnitrostátní soudy totiž neposkytly dostatečné odůvodnění k ospravedlnění zatčení stěžovatelky, jehož hlavním důsledkem bylo zabránění jí ve výkonu novinářské činnosti a ve sdělování informací o záležitosti obecného zájmu. Zatčení tak podle Soudu nesplňovalo naléhavou společenskou potřebu a nemohlo být považováno za nezbytné v demokratické společnosti.

Přehled uzavírá ***rozhodnutí ze dne 2. 6. 2026, Rath proti České republice, č. 34695/22***, jímž Soud odmítl stížnost jako nepřijatelnou. Šlo o případ politika, který byl zadržen policií se značnou hotovostí v krabici od vína. Krátce nato byl vzat do vazby, stíhán a později i odsouzen za rozsáhlou korupční trestnou činnost související s manipulací veřejných zakázek. Trestní řízení se těšilo značnému zájmu médií, veřejnosti a politiků. Někteří politici, zejména tehdejší prezident, probíhající řízení a rozhodování soudů opakovaně veřejně komentovali. Soud v této věci konstatoval, že trestní řízení vedené proti stěžovateli jako celek odpovídalo požadavkům spravedlivého procesu. Námitky směřující proti nestrannosti soudce a přísedících či tvrzení o vlivu mediální kampaně a veřejných vyjádření na rozhodování soudů neshledal důvodnými. Ve vztahu k namítanému porušení presumpce neviny pak uvedl, že stěžovatel před podáním stížnosti nevyčerpal dostupné vnitrostátní prostředky nápravy.

redakce Bulletinu

Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi



Na konci května vydal Nejvyšší soud druhé letošní číslo svého Výběru, který tradičně přináší komentované překlady vybraných rozhodnutí Soudu a zpřístupňuje tak jeho judikaturu české odborné i laické veřejnosti v přehledné a srozumitelné podobě. Vedle rozhodnutí zařazených do samotného Výběru Úvodník pravidelně upozorňuje také na další zajímavá rozhodnutí Soudu, která se do aktuálního čísla nevešla.

Aktuální číslo Výběru
Webová stránka Výběru

Podmínkami, za nichž lze přistoupit k odnětí dítěte z péče rodiče se zdravotním postižením, se Soud zabýval v rozsudku ***ze dne 10. 6. 2025, Á. F. L. proti Islandu, č. 35789/22***. Posuzoval, zda vnitrostátní orgány dostatečně zohlednily specifické podmínky rodiče se zdravotním postižením a zda přijaly přiměřená podpůrná opatření. Soud mimo jiné uvedl, že pokud byla podpůrná opatření ze strany státu poskytnuta, avšak nevedla ke zlepšení rodičovských schopností, stal se rozhodujícím hlediskem nejlepší zájem dítěte.

Naplnění požadavků na právní rámec a účinné vyšetřování plynoucích z čl. 3 a 8 Úmluvy v kontextu namítaného domácího násilí a sexuálního napadení Soud posuzoval v rozsudku ***ze dne 26. 8. 2025, B. A. proti Islandu, č. 17006/20***. Zaměřil se zejména na to, zda vnitrostátní orgány reagovaly na tvrzení oběti s náležitou pečlivostí a zda vyšetřování umožnilo účinné objasnění skutkových okolností případu. Rozsudek tak rozvíjí judikaturu Soudu vztahující se k domácímu a sexuálnímu násilí.

Svobodou projevu soudce a státního zástupce na sociálních sítích a jejími limity se Soud zabýval v rozsudku velkého senátu ***ze dne 15. 12. 2025, Danileţ proti Rumunsku, č. 16915/21***. Posuzoval zde střet práva na svobodu projevu s požadavky na nestrannost, důstojnost a zachování důvěry veřejnosti v justici. Tento rozsudek tak poskytuje vodítka pro posuzování disciplinárních zásahů vůči soudcům za projevy na sociálních sítích a posiluje ochranu jejich svobody projevu v kontextu ochrany právního státu.

Problematice vydání osoby do cizího státu v kontextu čl. 3 Úmluvy a aplikací testu formulovaného ve věci Sanchez-Sanchez se Soud věnoval v rozsudku ***ze dne 1. 7. 2025, Hayes a ostatní proti Spojenému království, č. 56532/22 a dvě další***. Soud v něm vůbec poprvé odpověděl na otázku první fáze testu Sanchez-Sanchez kladně, tedy dovodil, že existovalo reálné riziko, že by byl stěžovatelům uložen trest odnětí svobody na doživotí bez možnosti podmíněného propuštění.

Pozitivní povinností vnitrostátních orgánů posuzovat potřebu slyšení dítěte v řízeních, která se jej dotýkají, se Soud zabýval v rozsudku ***ze dne 9. 9. 2025, M. P. a ostatní proti Řecku, č. 2068/24***. Rozsudek stanovuje vnitrostátním soudům pozitivní závazek prověřit z vlastního podnětu vhodnost výslechu dítěte, a to buď přímo, nebo zprostředkovaně, a v případě, že k výslechu dítěte nepřistoupí, toto své rozhodnutí řádně odůvodnit.

Konečně informační povinnost vnitrostátních orgánů v rámci preventivních opatření k ochraně života oběti genderově podmíněného násilí Soud posuzoval v rozsudku ***ze dne 3. 4. 2025, N. D. proti Švýcarsku, č. 56114/18***. Zajímavé je zde především to, že Soud výslovné uznal informační povinnosti státu coby součásti preventivní ochrany života, neboť pouze informovaná oběť může učinit kvalifikované rozhodnutí o své bezpečnosti.

redakce Bulletinu

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE

Aktuální judikatura

Rozsudek ze dne 14. 4. 2026, Obadal, C-418/24


Zdroj

Zneužívání pracovních smluv na dobu určitou ve veřejném sektoru a požadavky na účinné sankční a nápravné mechanismy podle práva EU

Úplné znění rozhodnutí

Soudní dvůr Evropské unie se v rozsudku zabýval výkladem ustanovení 5 rámcové dohody o práci na dobu určitou[17] ve vztahu k opatřením přijatým členskými státy k předcházení a sankcionování zneužívání po sobě jdoucích smluv na dobu určitou ve veřejném sektoru. Dospěl k závěru, že přeměna takových smluv na „nestálý pracovní poměr na dobu neurčitou" nepředstavuje účinné opatření, jelikož zachovává dočasnou povahu pracovního vztahu a nejistotu zaměstnance. Dále konstatoval, že paušální náhrady omezené maximální výší nemohou představovat dostatečný prostředek nápravy ani odrazující sankci. Upřesnil rovněž, že obecně formulovaný režim odpovědnosti orgánů veřejné správy může být účinný pouze tehdy, je-li konkrétní, předvídatelný a účinně uplatňovaný. Nakonec zdůraznil, že výběrová řízení zohledňující praxi zaměstnanců sama o sobě nepředstavují dostatečné opatření ochrany zaměstnance, pokud nevedou k odstranění následků zneužití, takže souhrn těchto nástrojů nesplňuje požadavky unijního práva na účinnou ochranu zaměstnanců.

V projednávané věci pracovala stěžovatelka jako vychovatelka ve veřejném vzdělávacím zařízení od 2. 3. 2016 na základě šesti po sobě jdoucích smluv na dobu určitou, uzavřených za účelem obsazení volného pracovního místa nebo nahrazení zaměstnance. Stěžovatelka podala žalobu k Soudu pro sociální záležitosti č. 13 v Madridu, jíž se domáhala určení, že její pracovní poměr je stálý, případně alespoň nestálý na dobu neurčitou[18]. Tento soud jí částečně vyhověl a kvalifikoval její pracovní poměr

[17] Rámcová dohoda o pracovních poměrech na dobu určitou, uzavřená dne 18. března 1999, která je obsažena v příloze směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, dostupná v českém jazyce zde.

[18] Nestálý pracovní poměr na dobu neurčitou představuje zvláštní kategorii pracovního poměru ve španělském veřejném sektoru, kterou vytvořila soudní praxe pro případy, kdy veřejný zaměstnavatel zneužíval opakované uzavírání pracovních smluv na dobu určitou. Pokud soud takové zneužití zjistí, nemůže zaměstnanci automaticky přiznat postavení stálého zaměstnance, protože ten nezískal pracovní místo prostřednictvím řádného výběrového řízení založeného na zásadách rovnosti, zásluh a způsobilosti. Namísto toho překvalifikuje jeho vztah k veřejnému zaměstnavateli na nestálý pracovní poměr na dobu neurčitou. Takový zaměstnanec vykonává nadále svoji práci a požívá stejných práv jako stálí zaměstnanci. Jeho pracovní poměr však není skutečně trvalý, protože trvá pouze do okamžiku, kdy je dané pracovní

jako nestálý na dobu neurčitou s ohledem na to, že trval déle než tři roky, aniž bylo pracovní místo řádně obsazeno. Odvolání stěžovatelky následně zamítl senát pro sociální věci Nejvyššího soudu, načež tato podala kasační opravný prostředek ke španělskému Nejvyššímu soudu.

Španělský Nejvyšší soud poukázal na nejednotnou rozhodovací praxi španělských soudů při aplikaci judikatury Soudního dvora týkající se zneužívání po sobě jdoucích smluv na dobu určitou ve veřejném sektoru. Zdůraznil, že španělská právní úprava omezuje přiznání postavení stálého zaměstnance na osoby vybrané ve výběrovém řízení a v případě zneužití smluv na dobu určitou přiznává pouze status nestálého zaměstnance na dobu neurčitou, jehož pracovní poměr trvá do obsazení místa a jehož skončení je spojeno s náhradou. Španělský Nejvyšší soud měl pochybnosti o tom, zda tato úprava a výše náhrady představují dostatečné opatření k předcházení a sankcionování zneužití.

Za těchto okolností se španělský Nejvyšší soud obrátil na Soudní dvůr se dvěma předběžnými otázkami, které směřují k posouzení, zda unijní právo brání takové právní úpravě, jež neumožňuje přiznat postavení stálého zaměstnance, a zda přiznání náhrady[19] při skončení pracovního poměru může představovat vhodné opatření k předcházení a sankcionování zneužití po sobě jdoucích smluv na dobu určitou ve veřejném sektoru.

Soudní dvůr připomněl, že rámcová dohoda o práci na dobu určitou ukládá členským státům povinnost přijmout účinná, přiměřená a odrazující opatření k zabránění zneužívání smluv na dobu určitou, avšak ponechává jim volnost ve volbě konkrétních prostředků. Zároveň zdůraznil, že tato opatření musejí skutečně umožňovat postihnout zneužití a odstranit jeho důsledky, přičemž jejich posouzení přísluší v zásadě vnitrostátním soudům, jimž Soudní dvůr poskytuje interpretační vodítka.

Prvně se Soudní dvůr zabýval přeměnou po sobě jdoucích smluv na dobu určitou na „nestálý pracovní poměr na dobu neurčitou“. Dospěl k závěru, že takové opatření není způsobilé naplnit cíle rámcové dohody o práci na dobu určitou, jelikož zachovává dočasnou povahu pracovního vztahu a s ní spojenou nejistotu zaměstnance. I když zaměstnanci mohou požívat obdobná práva jako stálí zaměstnanci, chybí jim stabilita zaměstnání. Taková přeměna proto nepředstavuje adekvátní nápravu zneužití.

Dále Soudní dvůr posuzoval systém finančních náhrad poskytovaných při skončení nestálého pracovního poměru na dobu neurčitou. Uvedl, že ačkoli náhrada může obecně představovat vhodný nástroj, musí být přiměřená a schopná plně kompenzovat vzniklou újmu a zároveň odrazovat od zneužívajícího jednání. Paušální náhrady podléhající stanoveným maximům však podle něj tyto požadavky nesplňují, neboť mohou být v řadě případů nedostatečné, a navíc se neuplatní ve všech situacích zneužití. Proto nemohou být považovány za účinné opatření ve smyslu rámcové dohody o práci na dobu určitou.

Následně Soudní dvůr zkoumal režim odpovědnosti orgánů veřejné správy. Připustil, že tento režim může být za určitých okolností vhodným nástrojem sankcionování, musí však být konkrétní, předvídatelný a prakticky použitelný a musí být doplněn dalšími účinnými opatřeními. Pokud je však formulován obecně, abstraktně a bez reálného dopadu v praxi, nemůže splňovat požadavky unijního práva. Posouzení těchto kritérií ponechal na vnitrostátním soudu.

Konečně se Soudní dvůr věnoval opatřením spočívajícím v organizaci výběrových řízení, která zohledňují předchozí praxi zaměstnanců na dobu určitou. Zdůraznil, že tato řízení sice mohou dotčeným osobám usnadnit přístup ke stabilnímu zaměstnání, avšak sama o sobě nepředstavují dostatečný prostředek nápravy zneužití, zejména pokud nejsou zaměřena výlučně na osoby, které byly obětí tohoto zneužití, nebo pokud k jejich přijetí vůbec nedojde.

místo definitivně obsazeno na základě řádného výběrového řízení. Skončení pracovního poměru je tedy vázáno na budoucí obsazení pracovního místa jinou osobou vybranou v řádném výběrovém řízení.

[19] Pokud je zaměstnanec v nestálém pracovním poměru na dobu neurčitou nahrazen zaměstnancem řádně vybraným, tento pracovní poměr skončí a bývalému zaměstnanci náleží náhrada ve výši 20násobku denního platu za každý odpracovaný rok v maximální výši 12 měsíčních platů.

Soudní dvůr tak uzavřel, že ani přeměna pracovního poměru na „nestálý pracovní poměr na dobu neurčitou“, ani systém omezených paušálních náhrad, ani obecně formulovaný režim odpovědnosti veřejné správy, ani výběrová řízení v uvedené podobě nepředstavují samy o sobě ani v souhrnu dostatečná opatření k účinnému předcházení a sankcionování zneužití po sobě jdoucích smluv na dobu určitou, pokud nevedou k odstranění nejistoty zaměstnance a k plné nápravě porušení unijního práva.

Barbora Kejvalová

Rozsudek velkého senátu ze dne 4. 6. 2026, Rugu a Aucroix, C-722/23 a C-91/24



Odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu a výkon trestu v souladu s vnitrostátním právem

Úplné znění rozhodnutí

Soudní dvůr Evropské unie se zabýval výkladem rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu[20] (dále jen „rámcové rozhodnutí o EZR“) ve vztahu k situaci, kdy vykonávající členský stát odmítne předat vyžádanou osobu z důvodu rizika nelidského či ponižujícího zacházení, a otázkou, zda může nebo musí zároveň zajistit výkon uloženého trestu na svém území. Dospěl k závěru, že důvod odmítnutí založený na ochraně základních práv má samostatnou a kogentní povahu a vylučuje současné použití fakultativního důvodu odmítnutí podle čl. 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí o EZR, nicméně vykonávající stát je nadále povinen aktivně zajistit, aby odsouzená osoba nezůstala nepotrestána.

Ve dvou původních řízeních před belgickými soudy se jednalo o výkon evropských zatýkacích rozkazů vydaných za účelem výkonu trestu odnětí svobody. V první věci šlo o rumunského státního příslušníka A. R. s bydlištěm v Belgii, na něhož rumunské orgány vydaly evropský zatýkací rozkaz za účelem výkonu čtyřletého trestu odnětí svobody. Ve druhé věci šlo o belgického státního příslušníka H. L., proti němuž řecké orgány vydaly evropský zatýkací rozkaz za účelem výkonu pětiletého trestu odnětí svobody. V obou věcech belgické soudy výkon evropských zatýkacích rozkazů odmítly s odkazem na riziko porušení základních práv vyžádaných osob ve vystavujících státech. Za uvedené situace se belgický Kasační soud obrátil na Soudní dvůr s otázkou, jejíž podstata spočívala v tom, zda v situaci, kdy bylo předání odmítnuto z důvodu ochrany základních práv, mohou nebo dokonce musí justiční orgány vykonávajícího státu následně využít čl. 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí o EZR, a nařídit tak výkon trestu na vlastním území.

Soudní dvůr nejprve připomněl, že pokud má vykonávající justiční orgán k dispozici objektivní a spolehlivé údaje o systémových nebo celoplošných nedostatcích ve vězeňských podmínkách vystavujícího státu, musí konkrétně a přesně posoudit, zda vyžádané osobě po předání hrozí skutečné nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení zakázaného čl. 4 Listiny základních

[20] Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV). Dostupné v českém jazyce zde.

práv Evropské unie[21]. Pokud takové nebezpečí zjistí, je povinen postup předání ukončit. Na tomto základě Soudní dvůr zdůraznil, že odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu podle čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí o EZR má kogentní povahu. Tento důvod odmítnutí sleduje ochranu základních práv vyžádané osoby a uplatní se nezávisle na její státní příslušnosti, bydlišti nebo vazbě k vykonávajícímu státu. Jakmile jej vykonávající orgán použije, je tím podle Soudního dvora nutně ukončen postup předání založený rámcovým rozhodnutím o EZR.

Naproti tomu čl. 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí o EZR podle Soudního dvora představuje samostatný fakultativní důvod odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu. Použít jej lze tehdy, byl-li rozkaz vydán za účelem výkonu trestu odnětí svobody, vyžádaná osoba se zdržuje ve vykonávajícím členském státě, je jeho státním příslušníkem nebo zde má trvalé bydliště, a tento stát se zároveň zaváže trest vykonat v souladu se svým právem. I při splnění těchto podmínek však musí vykonávající orgán ještě posoudit, zda existuje oprávněný zájem odůvodňující výkon trestu na jeho území, přičemž hlavním cílem tohoto ustanovení je zlepšit vyhlídky na resocializaci odsouzené osoby po uplynutí trestu.

Podle Soudního dvora čl. 4 odst. 6 nemůže být použit doplňkově poté, co již byl výkon evropského zatýkacího rozkazu odmítnut na základě čl. 1 odst. 3. Takovou kumulací by totiž byly narušeny cíle a systematika obou důvodů odmítnutí. Důvod založený na základních právech slouží výlučně ochraně osoby před nepřípustným zacházením, zatímco čl. 4 odst. 6 sleduje především zlepšení vyhlídek na resocializaci a je vystavěn jako možnost nepředání vyžádané osoby k výkonu evropského zatýkacího rozkazu, nikoliv jako nutný následek odmítnutí předání. Soudní dvůr proto uzavřel, že jestliže vykonávající justiční orgán odmítne výkon evropského zatýkacího rozkazu na základě čl. 1 odst. 3, nemůže za účelem zabránění beztrestnosti vyžádané osoby ještě navíc použít čl. 4 odst. 6 jako doplňkový základ pro převzetí výkonu trestu.

Na druhou stranu cílem mechanismu evropského zatýkacího rozkazu je rovněž boj proti beztrestnosti. Soudní dvůr připomněl, že nepotrestání osoby, která se nachází na území jiného členského státu, by bylo neslučitelné jak s cíli rámcového rozhodnutí o EZR, tak s cíli prostoru svobody, bezpečnosti a práva podle čl. 3 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii[22] (dále jen „SEU“). Z toho dovodil pozitivní povinnost vykonávajícího justičního orgánu aktivně usilovat o to, aby vyžádaná osoba v důsledku odmítnutí předání nezůstala nepotrestána. Soudní dvůr v této souvislosti zdůraznil zásadu loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU, která vyžaduje, aby si členské státy vzájemně pomáhaly při plnění úkolů vyplývajících ze Smluv a aby využívaly dostupné nástroje justiční spolupráce v trestních věcech.

Za takový nástroj označil Soudní dvůr rámcové rozhodnutí 2008/909 o vzájemném uznávání rozsudků v trestních věcech[23] (dále jen „rámcové rozhodnutí o uznávání“). Připomněl, že účelem tohoto rámcového rozhodnutí je stanovit pravidla, podle nichž členský stát uznává rozsudky jiného členského státu a provádí výkon trestů s cílem usnadnit resocializaci odsouzené osoby. Zároveň uvedl, že tento mechanismus je relevantní i v situaci, kdy byl evropský zatýkací rozkaz odmítnut z důvodu ochrany základních práv, protože takové odmítnutí se týká pouze podmínek výkonu trestu ve vystavujícím státě, nikoliv zákonnosti trestního řízení nebo samotného odsuzujícího rozsudku. Vzájemná důvěra a zásada vzájemného uznávání tedy nejsou zpochybněny ve vztahu k rozsudku jako takovému a nic nebrání tomu, aby byl tento rozsudek ve vykonávajícím státě uznán a vykonán.

Soudní dvůr proto dovodil, že vykonávající členský stát, který odmítl výkon evropského zatýkacího rozkazu, je povinen použít pravidla rámcového rozhodnutí o uznávání, aby byl na jeho území uznán odsuzující rozsudek vydaný ve vystavujícím členském státě a aby na jeho základě byl trest skutečně vykonán. V posuzované situaci je tedy vykonávající stát povinen právě tento

[21] Listina základních práv Evropské unie, v českém jazyce dostupná zde.
[22] Smlouva o Evropské unii. Dostupná v českém jazyce zde.
[23] Rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii. Dostupné v českém jazyce zde.

postup zahájit a požádat vystavující stát o postoupení rozsudku a příslušného osvědčení. Soudní dvůr současně upozornil, že vystavující stát není podle čl. 4 odst. 5 rámcového rozhodnutí o uznávání formálně povinen žádosti vyhovět. To však neznamená, že může rozhodovat zcela libovolně. Při zvažování případného odmítnutí musí podle Soudního dvora řádně přihlédnout k tomu, že jinak by odsouzená osoba mohla zůstat nepotrestaná, což by mohlo ohrozit nejen boj proti beztrestnosti, ale i její resocializaci.

Zejména na základě uvedených skutečností Soudní dvůr uzavřel, že čl. 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí o EZR musí být vykládán v tom smyslu, že po odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu na základě čl. 1 odst. 3 jej nelze doplňkově použít k zabránění beztrestnosti, ale vykonávající členský stát je v takovéto situaci za tímto účelem povinen využít čl. 4 odst. 5 rámcového rozhodnutí o uznávání a požádat vystavující členský stát o postoupení rozsudku, aby mohl být uložený trest vykonán na jeho území.

Jan Bena

Rozsudek ze dne 26. 3. 2026, Sanofi Pasteur, C-338/24



Vztah odpovědnosti za vadný výrobek k vnitrostátním režimům odpovědnosti a běh lhůt u progresivních onemocnění

Úplné znění rozhodnutí

Soudní dvůr Evropské unie se v tomto rozsudku zabýval vztahem směrnice Rady ze dne 25. července 1985 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky (dále jen „směrnice“)[24] *k vnitrostátním režimům odpovědnosti a výkladem lhůt pro uplatnění nároků na náhradu škody. Dospěl přitom k závěru, že směrnice nevylučuje uplatnění smluvní nebo mimosmluvní odpovědnosti založené na odlišném základě, než je vada výrobku, například na zavinění výrobce. Dále vyložil, že tříletá promlčecí lhůta stanovená směrnicí nezačíná běžet až dnem ustálení škody, ale již okamžikem, kdy se poškozený dozvěděl nebo mohl dozvědět o škodě, vadě výrobku a totožnosti výrobce. Současně potvrdil platnost objektivní desetileté lhůty běžící od uvedení výrobku do oběhu, po jejímž uplynutí zanikají práva přiznaná směrnicí, a uzavřel, že tato úprava není v rozporu s právem na přístup k soudu.*

Soudní dvůr rozhodoval o předběžné otázce položené předkládajícím soudem v návaznosti na případ žalobkyně, která byla v roce 2003 očkovaná proti záškrtu, tetanu a dětské obrně vakcínou Revaxis od společnosti Sanofi Pasteur a poté od roku 2004 začala pociťovat různé příznaky, infekce a bolesti. Od prosince 2005 byla opakovaně uznána dočasně pracovně neschopnou. Následně v roce 2008 po odhalení makrofágové myofascitidy svědčící o přetrvávání hydroxidu hlinitého (pomocné látky používané v některých vakcínách) v jejím těle, předložila věc smírčí a odškodňovací komisi pro lékařské nehody. Podle

[24] Směrnice dostupná v českém jazyce zde.

znaleckého posudku, který si nechala tato komise vypracovat, neexistovaly žádné důvody pro tvrzení, že by dané očkování způsobilo onemocnění, kterým žalobkyně trpěla.

Žalobkyně s tímto závěrem nesouhlasila a v červnu 2020 podala proti společnosti Sanofi Pasteur žalobu, již se domáhala náhrady škody, kterou měla v důsledku očkování utrpět, a to jednak na základě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, a jednak na základě subjektivní odpovědnosti za škodu. Před vnitrostátními soudy pak vyvstaly otázky ve vztahu ke směrnici.

Předkládající soud se konkrétně tázal, zda směrnice vylučuje možnost domáhat se po původci škody náhrady na základě obecného systému subjektivní odpovědnosti za škodu s uplatněním skutečnosti, že výrobek vykazující škodu, o které výrobce věděl, byl udržován v oběhu, nebo že výrobce nesplnil povinnost obezřetnosti s ohledem na rizika představovaná výrobkem, či že se dopustil jakéhokoli jiného zaviněného jednání souvisejícího s nedostatkem bezpečnosti daného výrobku.

Dále předkládající soud položil dvě otázky týkající se běhu lhůt pro uplatnění nároku podle směrnice. První se týkala toho, zda promlčecí lhůta pro uplatnění nároku na náhradu škody, která podle čl. 10 směrnice začíná běžet okamžikem, kdy se poškozený dozví o škodě, vadě výrobku a totožnosti výrobce, může začít běžet až v okamžiku, kdy je znám celý rozsah škody. Druhá otázka směřovala k platnosti čl. 11 směrnice, který stanoví objektivní desetiletou lhůtu běžící od uvedení výrobku do oběhu, po jejímž uplynutí zanikají práva přiznaná směrnicí.

Soudní dvůr uvedl, že z jeho předchozího rozsudku ve věci *González Sánchez*[25] vyplývá, že ve vnitrostátním právním řádu nemůže být zachován systém odpovědnosti výrobce, který by spočíval na stejném základu jako systém zavedený uvedenou směrnicí a který by nebyl omezen na určité výrobní odvětví. V souladu s čl. 13 směrnice tomu tak ale není v případě systémů smluvní nebo mimosmluvní odpovědnosti, které jsou založeny na odlišných základech. Klíčovým kritériem tedy je, zda je základ daného systému odpovědnosti odlišný od vady výrobku. Zaviněné jednání pak představuje takový odlišný základ. Směrnice proto nevylučuje možnost osoby poškozené vadným výrobkem požadovat náhradu škody od výrobce na základě subjektivní odpovědnosti za škodu.

K výkladu čl. 10 směrnice pak Soudní dvůr uvedl, že počátek běhu tříleté promlčecí lhůty nelze vázat na den ustálení zdravotního stavu poškozeného, tedy na okamžik, kdy se škoda přestala vyvíjet. Takový výklad by mohl narušit účinnost ochrany poskytované směrnicí, neboť k ustálení škody může dojít až po uplynutí desetileté lhůty stanovené v čl. 11 směrnice. V takovém případě by pak poškozený již nemohl uplatnit odpovědnost výrobce.

Soudní dvůr v této souvislosti připomněl, že cílem směrnice je jednak zajistit jednotnou úroveň ochrany spotřebitelů v Unii odstraněním rozdílů mezi vnitrostátními právními úpravami, jednak časově omezit odpovědnost výrobce s ohledem na stárnutí výrobků, vývoj bezpečnostních standardů a vědeckotechnický pokrok. Článek 10 současně sleduje cíl právní jistoty v zájmu dotčených osob. Tyto cíle by byly ohroženy, pokud by počátek běhu promlčecí lhůty závisel na datu, které je ze své podstaty nejisté.

Výklad, podle něhož tříletá promlčecí lhůta začíná běžet dnem, kdy se poškozený dozvěděl nebo mohl dozvědět o škodě, vadě výrobku a totožnosti výrobce, přičemž rozhodující je okamžik definitivního projevení škody bez ohledu na její další vývoj, umožňuje určit jednoznačný a jednotný počátek této lhůty. Současně není v rozporu s právem poškozeného na plnou náhradu škody. Směrnice totiž nevylučuje použití vnitrostátních pravidel o stavení či přerušení běhu promlčecích lhůt. Poškozený proto může po včasném podání žaloby dosáhnout plné náhrady škody i tehdy, pokud se jeho zdravotní stav dále vyvíjí.

Následně se Soudní dvůr zabýval platností čl. 11 směrnice. Předkládající soud vycházel z předpokladu, že desetiletá lhůta běžící od uvedení výrobku do oběhu, jejímž uplynutím zanikají práva přiznaná směrnicí, nemusí být dostatečná k tomu, aby osoba

[25] Rozsudek ze dne 25. 4. 2002, Gonzáles Sánchez, C-183/00, dostupný v anglickém jazyce zde.

trpící progresivním onemocněním způsobeným vadným výrobkem mohla podat žalobu na náhradu škody. Tento závěr opíral o judikaturu francouzského Kasačního soudu, podle níž tříletá subjektivní promlčecí lhůta začíná běžet až ode dne ustálení škody. U progresivních onemocnění přitom může k ustálení zdravotního stavu dojít až po uplynutí desetileté lhůty, takže nárok by zanikl ještě předtím, než by jej bylo možné uplatnit.

Soudní dvůr však již výše vysvětlil, že takový výklad čl. 10 směrnice nelze přijmout. Vnitrostátní soudy jsou naopak povinny vykládat své právo v souladu se směrnicí, a je-li to nutné, změnit i dosavadní judikaturu, která je s jejími cíli neslučitelná.

Při posuzování platnosti čl. 11 směrnice ve světle čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),[26] jenž zaručuje právo na přístup k soudu, Soudní dvůr zkoumal, zda omezení tohoto práva splňuje podmínky čl. 52 odst. 1 Listiny. Posuzoval tedy, zda je toto omezení zaprvé stanovené zákonem, zadruhé respektuje podstatu dotčených práv a svobod a zatřetí, zda je při dodržení zásady proporcionality nezbytné a skutečně odpovídá cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého.

K první podmínce uvedl, že čl. 11 je součástí systému úplné harmonizace zavedeného směrnicí. Tento článek pak kogentně stanoví počátek běhu desetileté lhůty ke dni uvedení výrobku do oběhu a jako důvod jejího přerušení uznává pouze zahájení soudního řízení proti výrobci.

Pokud jde o podstatu práva na přístup k soudu, Soudní dvůr konstatoval, že čl. 11 ji nenarušuje. Poškozený může desetiletou lhůtu zachovat podáním žaloby a směrnice navíc nevylučuje využití jiných vnitrostátních režimů smluvní či mimosmluvní odpovědnosti. Rovněž nebrání tomu, aby členské státy umožnily po přiznání původní náhrady škody požadovat dodatečné odškodnění, pokud se škoda dále vyvíjí.

Při posouzení třetí podmínky Soudní dvůr zdůraznil, že dotčená úprava běhu lhůt ve směrnici sleduje vyvážení zájmů poškozených osob a výrobců. Unijní normotvůrce záměrně časově omezil systém objektivní odpovědnosti zavedený směrnicí, který představuje pro výrobce větší zátěž než běžné režimy odpovědnosti. Bez takového omezení by totiž mimo jiné mohlo docházet k brzdění technických inovací.

Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že přezkum čl. 11 směrnice neodhalil žádnou skutečnost, která by mohla zpochybnit jeho platnost.

Kristýna Bočková

[26] Listina základních práv Evropské unie, v českém jazyce dostupná zde.

Rozsudek ze dne 11. 6. 2026, Zmarka, C-903/24



Okamžik vzniku nároku spotřebitele na zákonné úroky z prodlení v případě neplatnosti smlouvy o hypotečním úvěru denominovaném v cizí měně z důvodu zneužívající povahy ujednání

Úplné znění rozhodnutí

V tomto rozsudku se Soudní dvůr Evropské unie zabýval výkladem čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13[27] ve světle zásady efektivity, a to v kontextu vypořádání vzájemných nároků stran smlouvy o hypotečním úvěru po jejím prohlášení za neplatnou z důvodu přítomnosti zneužívajících ujednání, bez nichž nemůže smlouva nadále existovat. Soudní dvůr konstatoval, že uvedená ustanovení směrnice nebrání takové vnitrostátní úpravě, příp. takovému soudnímu výkladu vnitrostátní právní úpravy, které by podmiňovaly nárok spotřebitele na vydání bezdůvodného obohacení spolu se zákonnými úroky z prodlení vůči poskytovateli úvěru tím, že spotřebitel příslušnou částku vyčíslí a k jejímu vrácení poskytovatele úvěru písemně vyzve. Podle názoru Soudního dvora takový požadavek neznemožňuje ani nadměrně neztěžuje výkon práv, která spotřebiteli přiznává směrnice 93/13.

Žalobci v původním řízení (spotřebitelé) uzavřeli se společností Santander Bank Polska S. A. (dále jen „společnost“ či „poskytovatel úvěru“) smlouvu o hypotečním úvěru denominovaném v cizí měně, konkrétně ve švýcarském franku. Na základě této smlouvy jim společnost poskytla úvěr ve výši 50 000 PLN (přibližně 282 000 Kč). Měsíční splátky měly být hrazeny v polské měně na základě jejich přepočtu dle prodejního kurzu švýcarského franku platného ke dni splátky. V důsledku uplatnění této přepočítací klauzule zaplatili žalobci na úrocích celkem 4 291 PLN (přibližně 24 200 Kč). Bezprostředně po splacení úvěru zaslali společnosti reklamaci, v níž namítli zneužívající povahu přepočítací klauzule a vyzvali společnost k vrácení „všech finančních prostředků zaplacených na základě smlouvy“.

V původním řízení se žalobci domáhali určení neplatnosti úvěrové smlouvy pro zneužívající povahu přepočítací klauzule a vrácení zaplacených splátek v celkové výši 54 291 PLN (přibližně 306 200 Kč) včetně úroků z prodlení. Poté, co poskytovatel úvěru namítl započtení své pohledávky ve výši poskytnuté jistiny (50 000 PLN, přibližně 280 000 Kč), vzali žalobci žalobu v tomto rozsahu zpět. Předkládající soud posléze částečným rozsudkem prohlásil smlouvu za neplatnou, řízení v rozsahu zpětvzetí zastavil, přičemž zbylý nárok shledal opodstatněným. Vyvstaly však pochybnosti ohledně určení data, od kterého vzniká spotřebiteli nárok na zákonné úroky z prodlení. Soud proto předložil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, zda čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 ve spojení se zásadou efektivity brání vnitrostátní praxi, která přiznání úroků z prodlení z bezdůvodně zaplacených částek podmiňuje tím, že spotřebitel dlužnou částku nejprve vyčíslí a poskytovatele úvěru písemně vyzve k jejímu vrácení.

[27] Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách, konsolidované znění, v českém jazyce dostupná zde.

S odkazem na svou dřívější judikaturu Soudní dvůr připomněl, že účelem směrnice 93/13 je zajistit obnovení rovnováhy mezi spotřebitelem a prodejcem či poskytovatelem služeb v případech, kdy druhý uvedený v důsledku své ekonomické či informační převahy uplatňuje ve smlouvě se spotřebitelem ujednání, která lze kvalifikovat jako zneužívající ve smyslu této směrnice, a současně zabránit jejich dalšímu používání.[28] Uvedl také, že povinnost vyplývající z čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 neaplikovat ujednání, která jsou svou povahou zneužívající, zakládají z podstaty věci restituční účinek – právo spotřebitele požadovat vrácení bezdůvodně zaplacených částek. Samotné důsledky neplatnosti smlouvy však sm ěrnice 93/13 výslovně neupravuje. V souladu se zásadou národní procesní autonomie jsou upraveny vnitrostátním právem, které musí respektovat zásadu rovnocennosti (ekvivalence)[29] a zásadu efektivity.[30]

Při hodnocení souladu vnitrostátního požadavku (v projednávané věci vyplývajícího z judikaturní praxe), aby spotřebitel ve své výzvě adresované poskytovateli úvěru přesně vyčíslil částku, kterou žádá vrátit, se zásadou efektivity ve spojení s právem na účinnou soudní ochranu ve smyslu čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie[31] Soudní dvůr konstatoval, že tato povinnost nepředstavuje pro spotřebitele nadměrnou zátěž, neboť ten standardně disponuje informacemi o zaplacených částkách (může je ověřit z historie svého bankovního účtu, případně si od poskytovatele vyžádat potvrzení o splátkách). Skutečnost, zda je spotřebitel v konkrétní věci zastoupen advokátem, nepovažoval Soudní dvůr za relevantní. Dle jeho názoru musí toto pravidlo obstát v obecné rovině, neboť je nástrojem, který umožňuje poskytovateli úvěru seznámit se s výší svého závazku, a posoudit tak jeho opodstatněnost.

S ohledem na výše uvedené Soudní dvůr uzavřel, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 musí být ve světle zásady efektivity vykládány v tom smyslu, že nebrání takovému vnitrostátnímu pravidlu, podle nějž lze v důsledku prohlášení úvěrové smlouvy za neplatnou (pro nemožnost jejího zachování z důvodu zneužívající povahy některých ujednání) uložit poskytovateli úvěru povinnost zaplatit spotřebiteli zákonné úroky z prodlení z bezdůvodně zaplacených částek až ode dne, kdy mu byla spotřebitelem doručena mimosoudní nebo procesní písemná výzva k vrácení přesně vyčíslené částky.

Iveta Rohová

[28] Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. 1. 2026, Herchoski, C-902/24, bod 56 s odkazy na další judikaturu zde citovanou, v českém jazyce dostupný zde.
[29] V souladu se zásadou rovnocennosti nesmí být prostředky ochrany práv vyplývajících z unijního práva méně příznivé něž ty, které stanoví vnitrostátní právo pro obdobné situace ryze vnitrostátní povahy.
[30] Zásada efektivity požaduje, aby vnitrostátní procesní pravidla reálně neznemožňovala nebo nadměrně neztěžovala výkon práv přiznaných (spotřebiteli) unijním právem. Viz např. rozsudek Soudního dvora ze dne 14. 12. 2023, Getin Noble Bank, C-28/22, bod 60 s odkazy na další judikaturu zde citovanou, v českém jazyce dostupný zde.
[31] Listina základních práv Evropské unie, v českém jazyce dostupná zde.

EVROPSKÉ VRCHOLNÉ SOUDY

Aktuální judikatura

Francie | Kasační soud | Rozsudek ze dne 11. 2. 2026, 24-18.329



Limity autonomie vůle stran při volbě rozhodného práva podle čl. 3 odst. 1 a 3 nařízení Řím I

Úplné znění rozhodnutí

Francouzský Kasační soud se v tomto rozhodnutí zabýval otázkou, zda se mohou strany po ukončení rozhodčího řízení dále v řízení před státním soudem domoci použití nestátního (v tomto případě rabínského) práva jakožto práva rozhodného. Kasační soud vyložil čl. 3 odst. 1 a 3 nařízení Řím I[32] tak, že ačkoli strany mohou zvolit cizí právo, tato volba se může vztahovat pouze na právo státní, nikoli na náboženské či jiné nestátní normativní systémy. Nadto nelze volbou práva jiného státu obcházet kogentní normy právního řádu, který by se aplikoval v případě neexistence volby. V důsledku toho Kasační soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu, neboť ten při řešení sporu aplikoval rabínské pravidlo God et Igoud, ačkoliv po ukončení rozhodčího řízení měl být spor posuzován podle státního (francouzského) práva.

Předmětem řízení byl spor mezi spoluvlastníky nemovitosti, kterou nabyli za účelem provozování rekreačního střediska. Spor vznikl v souvislosti s vypořádáním spoluvlastnictví po ukončení jejich spolupráce. Spor byl původně řešen v rozhodčím řízení před rabínským soudem, který vydal rozhodčí nález upravující práva a povinnosti stran a předpokládající použití rabínského pravidla *God et Igoud*, tj. práva spoluvlastníka požadovat, aby ostatní spoluvlastníci odkoupili jeho podíl, nebo naopak prodali své podíly jemu. Poté, co jeden z účastníků odmítl pokračovat v rozhodčím řízení, obrátily se strany na státní soudy.[33]

[32] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), dostupné v českém jazyce zde.

[33] Ve francouzském procesním právu je odvolání proti rozhodčímu nálezu upraveno jako zvláštní procesní institut. Podle čl. 1484 francouzského *Code de procédure civile* (dostupný ve francouzském jazyce zde, neoficiální překlad do anglického jazyka zde) má rozhodčí nález již okamžikem svého vydání účinky věci pravomocně rozhodnuté. Současně však čl. 1489 stanoví, že proti rozhodčímu nálezu není odvolání přípustné, ledaže se na jeho přípustnosti strany výslovně dohodnou. Je-li odvolání smluvně sjednáno, podle čl. 1490 směřuje buď ke změně, nebo ke zrušení rozhodčího nálezu.

V řízení před státními soudy se žalobci domáhali toho, aby soud nahradil souhlas žalovaného spoluvlastníka k prodeji nemovitosti ve smyslu čl. 815-5 francouzského občanského zákoníku.[34] Jádrem sporu byla otázka, zda je státní soud vázán rozhodčím nálezem a zda má při rozhodování aplikovat rabínské právo, které si strany zvolily v rámci arbitráže.

Odvolací soud dovodil,[35] že rozhodčí nález má vůči stranám účinky věci pravomocně rozhodnuté, a uzavřel, že na jejich vztah dopadá rabínské pravidlo *God et Igoud*, které vylučuje použití ustanovení občanského zákoníku o spoluvlastnictví. Na tomto základě rozhodl o vypořádání podílů mezi účastníky podle tohoto nestátního normativního systému. Proti tomuto rozhodnutí podali žalobci dovolání.

Na základě podaného dovolání se věcí zabýval Kasační soud, který především vymezil podmínky, za nichž se určuje rozhodné právo před státním soudem po ukončení rozhodčího řízení. Zdůraznil, že ačkoli se nařízení Řím I nevztahuje na samotné rozhodčí smlouvy, použije se na určení rozhodného práva v řízení před státním soudem, jemuž strany svůj spor následně předložily.

V rámci výkladu čl. 3 odst. 1 a 3 nařízení Řím I Kasační soud dovodil, že autonomie vůle stran při volbě rozhodného práva je omezena na státní právo, a nelze ji rozšířit na nestátní normativní systémy, včetně práva náboženského. Připustil sice, že strany mohou i v jinak čistě vnitrostátním sporu zvolit právo jiného státu, avšak pouze za podmínky, že taková volba neobchází kogentní ustanovení jinak použitelného práva, a zároveň že se vždy jedná o právo státní.

Tento výklad následně aplikoval na posuzovanou věc. Uvedl, že odvolací soud založil své rozhodnutí na rabínském pravidle *God et Igoud*, jehož použití dovodil z účinků rozhodčího nálezu, a současně dospěl k závěru, že strany se jeho aplikace ani po ukončení arbitráže nevzdaly. Takový postup však podle Kasačního soudu neobstojí, neboť státní soud nemůže jako rozhodné právo aplikovat normy, které nejsou součástí právního řádu státu. Tím, že odvolací soud použil nestátní právní systém k úpravě vypořádání spoluvlastnictví a vyloučil aplikaci ustanovení francouzského občanského zákoníku, porušil pravidla vyplývající z nařízení Řím I. Z tohoto důvodu Kasační soud napadené rozhodnutí v relevantním rozsahu zrušil.

Barbora Kejvalová

[34] Dostupný ve francouzském jazyce zde.
[35] Rozhodnutí odvolacího soudu v Rouenu ze dne 29. 5. 2024, 23/03079, dostupné ve francouzském jazyce zde.

Montana, USA | Nejvyšší soud | Rozsudek ze dne 21. 4. 2026, 2026 MT 83



Stát obvyklého bydliště dítěte a mezinárodní pravomoc soudů rozhodnout o svěření do péče

Úplné znění rozhodnutí

Nejvyšší soud amerického státu Montana se zabýval námitkami otce proti rozhodnutí nižšího soudu, kterým byl zamítnut jeho návrh na předběžné svěření dítěte do péče a návrh na úpravu péče o dítě. Dospěl k závěru, že soudy státu Montana neměly pravomoc ve věci rozhodnout, neboť Montana již nebyla státem obvyklého bydliště dítěte a pravomoc náležela nizozemským soudům, a rozhodnutí nižšího vnitrostátního soudu tak potvrdil.

Po skutkové stránce se v původním řízení jednalo o spor ohledně úpravy péče o dítě mezi otcem, který je občanem Spojených států, a matkou, která má dvojí občanství Spojených států a Nizozemska. Po narození dítěte rodina žila v Coloradu a následně se přestěhovala do státu Montana. Dítě bylo nejprve vzděláváno doma, mezi lety 2022 a 2023 pak pobývalo v Nizozemsku, kde rovněž navštěvovalo školu. Po krátkém návratu do Spojených států matka v srpnu 2023 odjela s dítětem do Nizozemska, a to bez vědomí a souhlasu otce. Následně podala v únoru 2024 v Nizozemsku návrh na rozvod a úpravu péče o dítě.

V lednu 2025 se otec v Nizozemsku na základě Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí[36] (dále jen „Haagská úmluva“) domáhal návratu dítěte do Spojených států. Nizozemský soud sice konstatoval, že dítě bylo skutečně ze Spojených států neoprávněně odvezeno, současně však odmítl jeho návrat z důvodu, že již uplynula roční lhůta stanovená Haagskou úmluvou a dítě se mezitím usadilo v novém prostředí. Návrh otce proto zamítl a poté, co shledal svou pravomoc upravit péči o dítě, svěřil je do výlučné péče matky, přičemž otci náležel styk v době školních prázdnin. Stranou těchto řízení otec v září 2025 podal návrh u soudu ve státě Montana, jímž se domáhal úpravy péče o dítě. Soud návrh s poukazem na nedostatek pravomoci odmítl, neboť stát Montana již nesplňoval kritéria obvyklého bydliště dítěte a současně nemohl přezkoumávat či nahrazovat rozhodnutí nizozemského soudu. Nakonec se otec obrátil na Nejvyšší soud státu Montana.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval právním rámcem plynoucím z Haagské úmluvy. Zdůraznil, že účelem Haagské úmluvy je především rychlé určení příslušného sudiště pro úpravu péče o dítě, nikoliv samotné rozhodnutí o rodičovských právech. Návrat dítěte podle Haagské úmluvy představuje pouze dočasné opatření, které má zabránit neoprávněným přesunům dětí a určit, orgány kterého státu mají ve věci rozhodovat. Haagská úmluva v druhém pododstavci čl. 12 přitom připouští, že i v případě protiprávního přemístění dítěte nemusí být návrat nařízen, pokud se již dítě ve svém novém prostředí usadilo.

Následně se soud podrobně zabýval úpravou mezinárodní pravomoci podle federálního zákona, tzv. *Uniform Child Custody Jurisdiction and Enforcement Act*[37] (dále jen „UCCJEA“). Základním principem této úpravy je priorita státu obvyklého bydliště

[36] Haagská úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí ze dne 25. října 1980, v anglické verzi dostupná zde.
[37] Uniform Child Custody Jurisdiction and Enforcement Act (1997). Dostupný v anglickém jazyce zde.

dítěte, které je vymezené jako stát, ve kterém dítě žilo alespoň šest po sobě jdoucích měsíců bezprostředně před zahájením řízení o úpravě péče o dítě. Tento koncept je přitom formulován jako relativně pevné pravidlo, jehož účelem je zabránit paralelním řízením a tzv. *forum shoppingu*.

Nejvyšší soud dále zdůraznil, že UCCJEA ukládá soudům povinnost zacházet s cizím státem obdobně jako s jiným státem Spojených států, z čehož plyne rovněž povinnost uznávat a vykonávat rozhodnutí zahraničních soudů. V rámci použití těchto pravidel na projednávanou věc soud konstatoval, že v okamžiku zahájení řízení ve státu Montana již dítě více než dva roky v tomto státě nepobývalo. Zároveň nebyla splněna ani podmínka, že by stát Montana byl státem obvyklého bydliště dítěte v době kratší než šest měsíců před zahájením řízení. Naopak bylo prokázáno, že dítě si již vytvořilo stabilní vazby v Nizozemsku, kde dlouhodobě navštěvovalo školu, zapojovalo se do mimoškolních aktivit a navázalo i další sociální a rodinné vazby.

Soud přihlédl rovněž k časovému aspektu jednání otce, který podal návrh na navrácení dítěte podle Haagské úmluvy s významným časovým odstupem, a to přibližně rok a půl po odjezdu dítěte ze Spojených států. Právě v průběhu této doby došlo k tomu, že se dítě v novém prostředí usadilo. To bylo rozhodující pro závěry nizozemského soudu, stejně tak mělo přímý dopad i na posouzení pravomoci státu Montana podle UCCJEA.

Nejvyšší soud odmítl argumentaci otce, že zjištění, že dítě bylo neoprávněně přemístěno do jiného státu, samo o sobě bránilo ztrátě pravomoci soudů státu Montana. Podle soudu takový výklad totiž z Haagské úmluvy ani z vnitrostátní právní úpravy nebylo možno dovodit. Soud tedy nepřijal argument, že by údajné protiprávní jednání matky bylo pro posouzení pravomoci nizozemských soudů samo o sobě relevantní. Zdůraznil, že postup otce naopak představoval nepřípustný pokus o paralelní projednání téže věci v jiném sudišti, což byla situace, jíž mají Haagská úmluva i UCCJEA zamezit. Bylo proto nutno respektovat pravomoc nizozemského soudu a ponechat další řešení otázky péče o dítě jeho pravomoci.

Zejména s ohledem na uvedené skutečnosti Nejvyšší soud uzavřel, že nižší soud postupoval správně, když návrh otce zamítl, neboť stát Montana již nebyl státem obvyklého bydliště dítěte.

Jan Bena

Německo | Spolkový soudní dvůr | Rozsudek ze dne 24. 2. 2026, VI ZR 415/23



Zdroj

K otázce práva cizího státu na ochranu osobní cti

Úplné znění rozhodnutí

Německý Spolkový soudní dvůr posuzoval dovolání žalobce, státu Maroko, který se domáhal ochrany jeho osobní cti, do níž mělo být zasaženo novinovým článkem žalovaného zpravodajského portálu. Spolkový soudní dvůr konstatoval, že stát nemá ani osobní čest ani není nositelem obecného osobnostního práva. Ve svém rozsudku věnoval velký prostor otázce existence pravidla mezinárodního práva veřejného, z něhož by plynulo právo státu požadovat po soukromých osobách jiného státu

zdržení se výroků poškozujících jeho pověst. Na základě obsáhlé analýzy praxe mezinárodních i národních soudů, mezinárodních úmluv, jiných dokumentů a odborné literatury dospěl k závěru, že takové pravidlo není dáno.

Maroko zažalovalo provozovatelku německého zpravodajského portálu ZEIT ONLINE, na kterém byl v roce 2021 zveřejněn článek s názvem „Špionážní skandál Pegasus – francouzský prezident Macron v hledáčku špionů" a podtitulkem „Prezident, vláda, právník zabývající se lidskými právy: Ve Francii dochází k masivním útokům pomocí kybernetické zbraně Pegasus. Podezřelý: Maroko". Článek se zabýval špionážním softwarem Pegasus a s jeho pomocí provedeným sledováním vysoce postavených francouzských politiků, advokátů a novinářů. Maroko tvrdilo, že sledovací software nikdy nezakoupilo ani nepoužívalo a že předmětný článek jej poškozuje v očích veřejnosti, a požadovalo upuštění od šíření předmětných tvrzení. Nižší instance nárok žalobce zamítly. Ten se proti jejich rozhodnutí bránil prostřednictvím podaného dovolání.

Ani před Spolkovým soudním dvorem však žalující stát se svými námitkami neuspěl. Nárok na zdržení se předmětných tvrzení přezkoumával Spolkový soudní dvůr na základě německého občanského zákoníku[38] ve spojení s ústavními požadavky, mezinárodním právem veřejným a právem trestním. Dle Spolkového soudního dvora stát nemá ani osobní čest ani není nositelem obecného osobnostního práva, a tedy nelze ochranu žalobce podpořit odkazem na čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 1 Základního zákona[39].

Spolkový soudní dvůr ve svém odůvodnění dále věnoval velký prostor otázce, zda existuje obecné pravidlo mezinárodního práva, z něhož by vyplývalo právo státu požadovat po soukromých osobách jiného státu zdržení se výroků poškozujících jeho pověst, či takové pravidlo, podle něhož by byly státy povinny v zájmu ochrany pověsti jiných států komplexně působit na soukromé osoby podléhající jejich svrchované moci (mimo oblast diplomatického a konzulárního práva, která nebyla pro danou věc předmětná). Přitom konstatoval, že taková pravidla mezinárodního práva nejsou dána.

Spolkový soudní dvůr za tímto účelem analyzoval celou řadu relevantních zdrojů. Posuzoval nejprve existenci relevantní praxe mezinárodních soudů, mezinárodních rozhodčích soudů či Evropského soudu pro lidská práva. Například právě judikatura Evropského soudu pro lidská práva nasvědčovala spíše proti existenci takového pravidla. V rozsudku OOO Memo proti Rusku[40] tento soud totiž mimo jiné konstatoval (byť v poměrech vnitrostátních), že možnost výkonné moci žalovat zástupce médií pro pomluvu pro ně představuje nepřiměřenou zátěž a může působit odrazujícím účinkem, čímž by jim bylo bráněno v plnění jejich úlohy.

Spolkový soudní dvůr dále zaměřil svou pozornost na judikaturu jednotlivých států, přičemž se zabýval jak tou německých soudů, tak soudů jiných států, konkrétně Spojených států amerických, Spojeného království a Francie. Z ní v těchto státech nevyplývala praxe, dle níž by mohly státy požadovat po soukromých osobách jiného státu zdržení se výroků poškozujících jeho pověst, či jeho povinnost působit na soukromé osoby z titulu ochrany pověsti cizího státu. Absenci jednotné národní praxe v tomto ohledu pak Spolkový soudní dvůr podpořil i poukazem na studii vypracovanou Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě[41] týkající se trestněprávního sankcionování z důvodu poškození cti cizího státu, dle níž je pouze v 7 z 56 států této organizace zakázáno urážet či pomlouvat cizí státy.

Nejednota v přístupu států k ochraně pověsti cizích států vyplývá i z mezinárodních úmluv, přičemž ty mezinárodní úmluvy, které stanovují širší ochranu cizích států v této oblasti, byly ratifikovány jen malým množstvím států. Naopak proti existenci takového pravidla hovoří zejména Mezinárodní pakt o občanských a politických právech[42], který obsahuje právo na svobodu projevu a svobodu tisku zahrnující i právo podrobit politiku a praktiky států kritice. Taktéž v dalších dokumentech či

[38] Dostupný v německém jazyce zde.
[39] Jedná se o německou ústavu, která je v německém jazyce dostupná zde.
[40] Rozsudek ze dne 15. 3. 2022, OOO Memo proti Rusku, č. 2840/10, dostupný v anglickém jazyce zde.
[41] Dostupná v anglickém jazyce zde.
[42] Dostupný v českém jazyce zde.

prohlášeních mezinárodních organizací jako je Organizace spojených národů či Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a Rada Evropy je patrný zdrženlivý přístup vůči přípustnosti občanskoprávních žalob za pomluvu podávaných státními orgány a snaha o dekriminalizaci pomluvy. Konečně také ze současné mezinárodněprávní literatury nevyplýval závěr ohledně existence komplexní ochrany státu před výroky soukromých osob.

Spolkový soudní dvůr konstatoval, že žalobci nepřísluší nárok na zdržení se jednání ani ve spojení s relevantními ustanoveními vnitrostátního trestního práva. Mimo jiné totiž na žalobce, jakožto cizí stát, nelze vztáhnout ochranu přiznanou skrze ustanovení trestního práva kriminalizující zejména urážku či pomluvu, jelikož stát nemá ani osobní čest, ani není nositelem obecného osobnostního práva. Byť jsou těmito ustanoveními chráněny vnitrostátní úřady či jiné orgány, zahraniční státy nemají být předmětem ochrany těchto norem.

Na základě výše zmíněných úvah Spolkový soudní dvůr nevyhověl dovolání žalobce a uplatněný nárok na zdržení se šíření předmětného článku žalujícímu státu nepřiznal.

Jana Zápotocká

Rakousko | Nejvyšší soudní dvůr | Rozsudek ze dne 26. 5. 2026, 6Ob26/26f



Použití funkce „To se mi líbí“ pod hanlivým komentářem na sociální síti

Úplné znění rozhodnutí

Rakouský Nejvyšší soudní dvůr se zabýval otázkou, zda použití funkce „To se mi líbí“ pod hanlivým komentářem na sociální síti může představovat zásah do osobnostních práv. Dospěl k závěru, že význam takové reakce je třeba posuzovat vždy v kontextu konkrétní komunikace a že samotné označení komentáře symbolem zdviženého palce zpravidla neznamená převzetí jeho obsahu ani ztotožnění se se všemi v něm obsaženými tvrzeními.

Žalobce zveřejnil na svém facebookovém profilu příspěvek o rodinné oslavě. V reakci na něj jiný uživatel zveřejnil komentář, podle něhož na žalobcově tváři není patrná čestnost ani slušnost a je „smutné“, že lze „falešností vydělat tolik peněz“. Žalovaná tento komentář označila funkcí „To se mi líbí“. Podle žalobce tím vyjádřila souhlas s jeho obsahem, přisvojila si v něm obsažená hanlivá tvrzení a přispěla k jejich šíření, čímž zasáhla do jeho osobnostních práv. Z tohoto důvodu se domáhal soudní ochrany a navrhl rovněž vydání předběžného opatření.

Soud prvního stupně návrh na vydání předběžného opatření zamítl, neboť neshledal nebezpečí opakování tvrzeného zásahu. Odvolací soud však dospěl k opačnému závěru. Podle něj použití funkce „To se mi líbí“ představovalo souhlas s hanlivým komentářem a mohlo ovlivnit způsob, jakým jej budou vnímat ostatní uživatelé sociální sítě. Žalovaná se tak podle odvolacího soudu podílela na zásahu do osobnostních práv žalobce, a proto bylo namístě předběžné opatření nařídit.

Rakouský Nejvyšší soudní dvůr se zabýval otázkou, zda lze použití funkce „To se mi líbí“ považovat za právně relevantní projev vůle, který může zakládat odpovědnost za zásah do osobnostních práv. Nejprve zdůraznil, že i grafické symboly používané na

sociálních sítích mohou představovat formu projevu, a není proto vyloučeno, aby za určitých okolností zasáhly do práv jiných osob. Současně však uvedl, že význam takového projevu nelze posuzovat abstraktně, ale vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu, zejména na obsah původního příspěvku, navazující komunikaci a způsob, jakým bude reakci chápat průměrný uživatel sociální sítě.

Rakouský Nejvyšší soudní dvůr poukázal na to, že použití symbolu zdviženého palce představuje standardizovaný komunikační nástroj, jehož význam je zpravidla méně určitý než význam vlastního slovního vyjádření. Uživatelé sociálních sítí jej obvykle nevnímají jako samostatné sdělení ani jako bezvýhradné převzetí cizího názoru, ale spíše jako obecný projev sympatie, souhlasu či zájmu. Z tohoto důvodu nelze bez dalšího dovozovat, že osoba, která použije funkci „To se mi líbí“, se ztotožňuje se všemi skutkovými tvrzeními nebo hodnotícími soudy obsaženými v označeném příspěvku.

V projednávané věci rakouský Nejvyšší soudní dvůr uzavřel, že průměrný uživatel by použití funkce „To se mi líbí“ pod předmětným komentářem chápal nanejvýš jako projev obecné antipatie vůči žalobci nebo vůči způsobu, jakým veřejně prezentoval svůj soukromý život. Takovou reakcí však žalovaná nepřevzala za vlastní tvrzení o žalobcově nečestnosti ani o tom, že vydělává peníze nepoctivým způsobem. Jelikož samotný projev antipatie nepředstavuje zásah do cti ani dobré pověsti, rakouský Nejvyšší soudní dvůr změnil rozhodnutí odvolacího soudu a obnovil rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým byl návrh na vydání předběžného opatření zamítnut.

Žofie Čermáková

Další novinky ve vztahu k vrcholným soudům

Mezinárodní newsletter francouzského Kasačního soudu



Mezinárodní newsletter Kasačního soudu (anglicky)
Mezinárodní newsletter Kasačního soudu (francouzsky)

Francouzský Kasační soud vydal v květnu letošního roku sedmé číslo svého mezinárodního newsletteru, jehož cílem je podpořit soudní dialog a usnadnit výzkum v oblasti srovnávacího práva.

Newsletter přináší opět výběr komentovaných rozhodnutí Kasačního soudu s mezinárodním přesahem, z nichž jsme vybrali tři, která stojí za pozornost i v českém právním prostředí.

První z těchto rozhodnutí[43] se zabývá výkladem termínu „země, kde k bezdůvodnému obohacení došlo“, který je uveden v čl. 10 odst. 3 nařízení Řím II.[44] Soud dospěl k závěru, že rozhodným kritériem není místo, kde vznikla událost vedoucí k obohacení, ani místo, kde došlo ke zmenšení majetku osoby, na jejíž úkor bylo obohacení získáno, ale výhradně místo, kde došlo k samotnému obohacení. Tento výklad opřel o doslovné znění ustanovení, které na rozdíl od čl. 10 odst. 2 neodkazuje na příčinu obohacení, a dále o systematické srovnání jednotlivých odstavců čl. 10 nařízení Řím II.

Druhé rozhodnutí[45] bylo vydáno proti platformě Airbnb a věnuje se výkladu pojmu poskytovatele hostingových služeb podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES[46] a podmínkám, za nichž provozovatel online platformy může využít omezené odpovědnosti za obsah zveřejněný uživateli. Kasační soud navázal na judikaturu Soudního dvora Evropské unie[47] a zdůraznil, že rozhodujícím kritériem je, zda platforma vystupuje jako neutrální zprostředkovatel, nebo naopak vykonává aktivní roli, kdy je jí znám obsah nabídek a má nad ním kontrolu. Za znaky takové aktivní role označil zejména stanovování závazných pravidel pro uživatele, možnost kontrolovat jejich dodržování a aktivní propagaci vybraných nabídek prostřednictvím programu „Superhostitel“.

[43] Rozhodnutí Kasačního soudu ze dne 26. 11. 2025, 24-10.781, dostupné v anglickém jazyce zde a francouzském jazyce zde.
[44] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II), dostupné v českém jazyce zde.
[45] Rozhodnutí Kasačního soudu ze dne 7. 1. 2026, 24-13.163, dostupné v anglickém jazyce zde a francouzském jazyce zde. Tisková zpráva ve francouzském jazyce dostupná zde.
[46] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), dostupná v českém jazyce zde.
[47] Zejména rozsudek velkého senátu ze dne 23. 3. 2010, Google France, C-236/08 až C-238/08, dostupný v českém jazyce zde; a rozsudek velkého senátu ze dne 22. 6. 2021, YouTube a Cyando, C-682/18 a C-683/18, dostupný v českém jazyce zde.

Třetí rozhodnutí[48] se dotýká výkladu podmínek, za nichž může členský stát odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu s ohledem na právo na respektování soukromého a rodinného života. Soud vyšel ze zásady vzájemného uznávání a vzájemné důvěry mezi členskými státy, na nichž je systém evropského zatýkacího rozkazu založen, a zdůraznil, že důvody pro odmítnutí předání jsou taxativně vymezeny a samotný zásah do soukromého a rodinného života mezi nimi nefiguruje. Dovodil proto, že výkon evropského zatýkacího rozkazu lze z tohoto důvodu odmítnout pouze ve zcela výjimečných případech, kdy dotčená osoba prokáže existenci mimořádných okolností odůvodňujících převahu ochrany jejího soukromého a rodinného života nad legitimním cílem trestního stíhání nebo výkonu trestu, přičemž je nutné zohlednit zejména závažnost stíhané trestné činnosti.

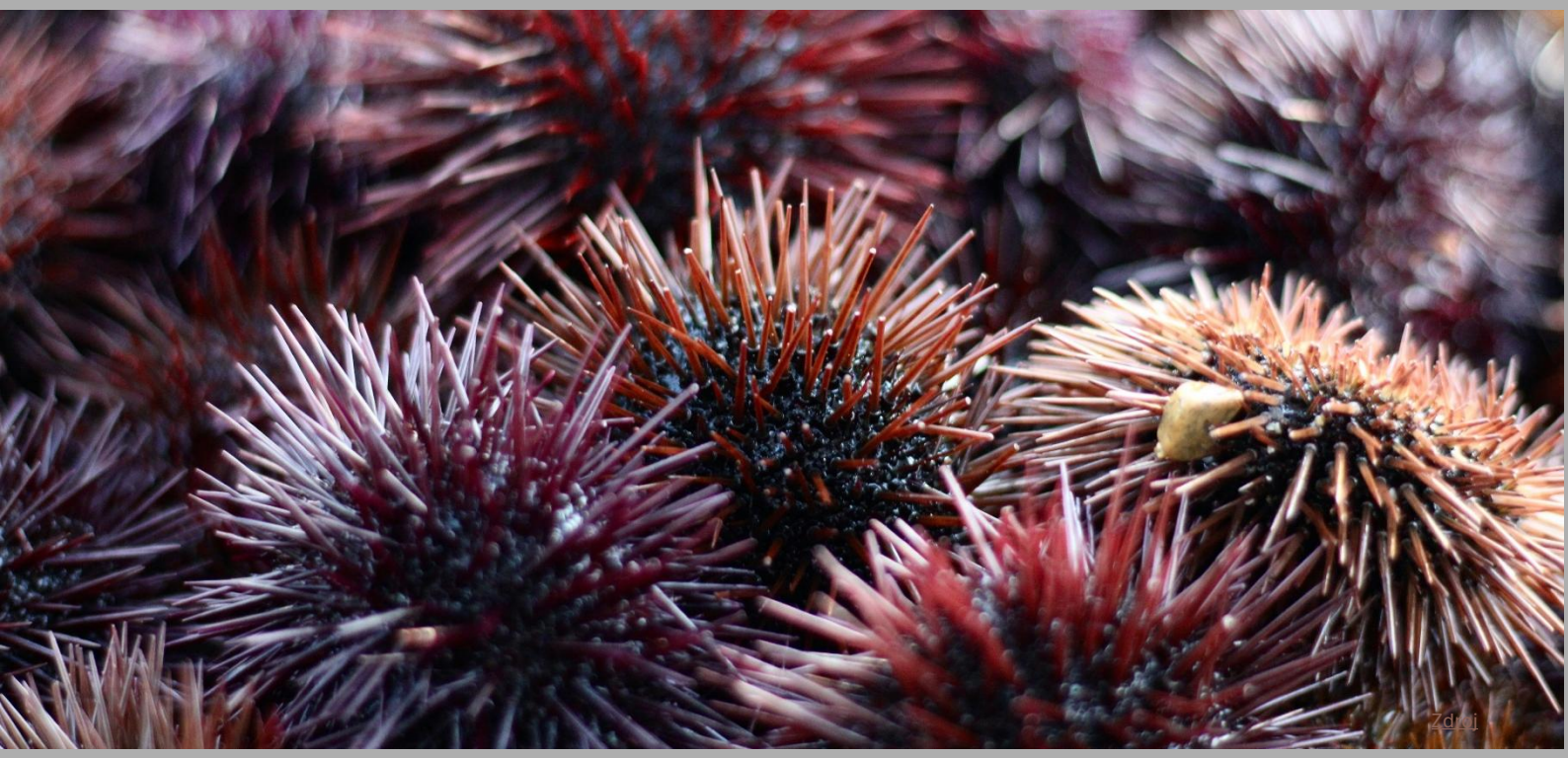
Newsletter dále představuje vybrané aspekty francouzského práva. V rámci trestního práva je pozornost věnována institutu vyšetřujícího soudce (*juge d'instruction*). V oblasti občanského práva se potom zaměřuje na regulaci krátkodobého pronájmu obytných prostor (platforma Airbnb) prostřednictvím správní policie.

Součástí Newsletteru jsou rovněž informace o databázi, v níž Kasační soud zveřejňuje oficiální překlady svých významných rozhodnutí do anglického jazyka.

Tento Newsletter je dostupný zdarma na internetových stránkách Kasačního soudu ve francouzské i anglické jazykové verzi.

Barbora Kejvalová

[48] Rozhodnutí Kasačního soudu ze dne 2. 12. 2025, 25-87.216, dostupné ve francouzském jazyce zde.



Zdroj

PŘIHLÁŠENÍ K ODBĚRU BULLETINU

V případě zájmu o zasílání Bulletinu na Vaši e-mailovou adresu se můžete přihlásit k odběru na internetových stránkách Nejvyššího soudu zde.

Příspěvky nejsou oficiálními vyjádřeními Nejvyššího soudu.

Redakce: oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu

Foto na titulní straně: Žofie Čermáková

© Nejvyšší soud, ISSN 2464-8531